ALUMINIJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ« KIDRIČEVO

Št. 2 Kidričevo, avgust 1963 Leto I.

Vse proizvodne naloge opravljene

Analize poslovnih rezultatov za prvo polletje 1963, ki so jih prejele pred kratkim vse proizvodne in ekonomske enote, prikazujejo vsakomur na dostopen način količinsko izpolnjevanje planskih nalog po posameznih mesecih. Poleg zgolj kvantitativnega gibanja proizvodnje v tem obdobju obravnava analiza tudi gibanje normativov porabe surovin, materiala in energije ter še gibanje dejanske planske lastne cene in stvarne lastne cene. Tudi stroški in njihov obseg na enoto učinka so v analizi podrobneje prikazani. Ker ne bodo tako seznanjeni z rezultati analize vsi proizvajalci, naj še izrabimo priložnost in prikažemo v lastnem časopisu prav vsem proizvajalcem uspehe, ki smo jih dosegli v količinskem izpolnjevanju plana v prvem obračunskem razdobju poslovnega leta 1963.

Glavni proizvodi so glinica, aluminij in anodna masa. Od teh je aluminij finalni proizvod, glinica medfazni in anodna masa stranski. Gibanje proizvodnje navedenih proizvodov naj prikažemo z indeksi. Glavni namen našega prikazovanja je predvsem v ugotavljanju, ali smo izpolnili prevzete planske naloge ali ne. V posameznih mesecih so bile izpolnjene planske naloge v zvezi z gornjimi proizvodi, kot to prikazujejo indeksi (planska zadolžitev pomeni osnovo 100): januarja: glinica 100,81, aluminij 104,81, anodna masa 104,82; februarja: glinica 104,82, aluminij 104,59, anodna masa 34,74; marca: glinica 102,78, aluminij 103,79, anodna masa 66,96; aprila: glinica 109,57, aluminij 104,61, anodna masa 91,92; maja: glinica 111,89, aluminij 103,77, anodna masa 48,81; junija: glinica 115,32, aluminij 102,53, anodna masa 44,82; skupaj po planu za mesece I—VI: glinica 107,50, aluminij 104,01, anodna masa 63,30.

Uspešno izvršene vse prevzete naloge

Iz zgornjih številk je jasno razvidno, da smo uspešno izvršili vse prevzete naloge v prvem polletju, predvsem pri proizvodnji glinice in aluminija.

Planskih nalog pri proizvodnji anodne mase nismo dosegli iz objektivnih vzrokov, med katere lahko štejemo vsekakor prilično zmanjšani odvzem anodne mase, kot je bil predviden za potrebe poskusne proizvodnje v hali B, zmanjšano porabo v hali A in pomanjkanje skladiščnega prostora. V perspektivi lahko upamo, da bomo dosegli boljše izkoriščanje kapacitet tovarne anodne mase. Količinsko smo pri izpolnjevanju planskih nalog pri glinici vedno višje, kar vsekakor lahko pripišemo rekonstrukciji tovarne.

Preseganje mesečnega dinamičnega plana pri aluminiju je stalno okrog 4 %, kar je vsekakor lepo in kaže na prilično napet plan proizvodnje. Pri proizvodnji aluminija v elektrolizi A namreč ne moremo participirati na novih investicijah in je uspeh v proizvodnji aluminija res rezultat prizadevanja celotnega delovnega kolektiva te ekonomske enote, pri tem pa seveda ne smemo in nočemo zmanjšati vrednosti prizadevanja proizvajalcev iz ostalih ekonomskih enot.

Izmed mnogih stranskih obratov sta med najvažnejšimi vsekakor plinarna in kotlarna oziroma plin in para kot proizvoda, ki ju uporablja pretežno ekonomska enota glinice. Manjšo važnost imata stranska proizvoda pri proizvodnji plina, katran in fenol. V kotlarni kot PE pa proizvajamo še lastno električno energijo, surovo vodo in mehko vodo.

Proizvodnja pare, plina in termocentrale je bila dosežena v posameznih mesecih, kot jo prikazujejo sledeči indeksi (planska zadolžitev je osnova 100): januarja: para 124,84, plin 141,24, termocentrala 108,05; februarja: para 109,62, plin 90,73, termocentrala 90,30; marca: para 112,17, plin 65,36, termocentrala 92,03; aprila: para 103,60, plin 140,71, termocentrala 99,44; maja: para 113,46, plin 110,68, termocentrala 102,51; junija: para 106,63, plin 98,03, termocentrala 92,70; skupaj po planu za mesec I—VI: para 111,72, plin 107,79, termocentrala 97,50.

Vsi doseženi rezultati so ugodni

Vsi prikazani rezultati so ugodni. Naloge, ki smo jih prevzeli, izpolnjujemo uspešno kljub temu, da ne gre vse tako, kot bi želeli. Težave so in bodo obstojale, vendar jih je treba odpravljati ter na ta način zmanjševati njihov vpliv na obseg proizvodnje.

Ob koncu lahko povzamemo, da smo končali prvo polletje z uspehom in poravnali na ta način svoj dolg skupnosti. Sami uspehi nas seveda ne smejo uspavati, ampak nam morajo biti še večja spodbuda pri izpolnjevanju nalog v drugem polletju. **T. V.**

Sočustvovanje s Skopjem in naša pomoč

V petek, 26. julija 1963, dopoldne se je razvedelo po tovarni, da je doživelo Skopje tega jutra hud potres, ki je podrl v središču mesta in na periferiji več poslovnih in največ stanovanjskih zgradb, ter da je pod ruševinami okrog 1.000 mrtvih in skupno nad 2.000 ranjenih. Z upravne zgradbe je takoj zavihrala dolga črna zastava v znak sožalja s svojci žrtev potresa in sočustvovanja z vsem prebivalstvom iz Makedonije, ki ga je ta potresna nesreča hudo prizadela.

V kolektivu so se ljudje predvsem spraševali, kako bi se dalo nesrečnemu Skopju čimprej in učinkovito pomagati. Sindikat, organi upravljanja in uprava ter obrati so bili sproti obveščeni o vsebini vedno novih poročil po radiu. Kmalu so bile vsem jasne posledice potresa, njegov obseg in da je zasutim in prizadetim potrebna nujna pomoč. Največ telefonskih pozivov je bilo namenjenih Valterju Kolariču v zvezi s krvodajalstvom. Takoj je dobil zvezo s ptujsko transfuzijsko postajo in je vse pripravil, da bi lahko oddali kri prijavljeni iz Kidričevega.

V soboto, 27. julija zjutraj se je sestal centralni delav. svet. Na žalni seji je predlagal predsednik sveta Simon Pešec navzočim, da bi podprl kolektiv TGA Kidričevo ponesrečence v Skopju z denarno pomočjo v višini 4 milijonov dinarjev, kar predstavlja dvodnevni zaslužek vseh v tovarni zaposlenih, 1 milijon dinarjev pa Litiji, kjer je letos maja in junija potres povzročil precej škode. Tako tudi glasi soglasno sprejet sklep CDS.

Ob tej nesreči v Skopju ni bilo člana kolektiva, ki ne bi sočustvoval z bratskim makedonskim ljudstvom, ki je doživelo najtežji dosedanji potres v Jugoslaviji. Mnogi so poslušali pozno v noč radijska poročila, drugi so gledali televizijske oddaje ali pa so čitali poročila v časopisju, kaj vse se je tega dne dogajalo v Skopju.

Kolektivu naše tovarne so se pridružili tudi francoski strokovnjaki firme Consip Automation iz Montessona v Franciji, ki delajo v Kidričevem pri rekonstrukciji glinice, s svojim prispevkom v znesku 10.500 dinarjev k 100.000 dinarjem, ki jih je prispevala za pomoč Skopju njihova firma iz Francije po zgledu našega in njihovega državnega vodstva, kolektivov, organizacij in posameznih prebivalcev, ki so sočustvovali z makedonskim prebivalstvom in so mu bili med prvimi pripravljeni tudi vsestransko pomagati.

VJ.

Za izdatno in hitro pomoč Skopju

Po lastnem nagibu in iz solidarnosti z drugimi kraji v naši domovini je tudi Kidričevo ustanovilo 5-članski odbor za pomoč Skopju in za koordinacijo dela z občinskim štabom za pomoč bratski Makedoniji po potresni nesreči z dne 26. julija 1963.

Člani štaba so: Boris Solovjev kot predsednik, Franc Žmavc kot podpredsednik, Jože Brglez kot tajnik in Franc Lesjak ter Anica Kokol kot člana. Ob prvem zbiranju denarnih sredstev med prebivalci iz Kidričevega so zbrali 200.000 din in jih nakazali Skopju.

Tej akciji se je iz lastnega nagiba pridružil tudi hišni svet v stanovanjski zgradbi št. 15 v naselju v Kidričevem, ki je prispeval od prihrankov za pomoč Skopju 50.000 din. Na seji petčlanskega sveta je bilo 1. avgusta soglasno sklenjeno o taki pomoči. V zgradbi stanuje 86 ljudi. V svojem skladu za vzdrževanje zgradbe so prihranili toliko sredstev, da so jih lahko nekaj odstopili Skopju.

Tudi NK »Aluminij« je odstopil Skopju dohodek od prijateljske nogometne tekme v Mariboru in v Kidričevem, namenjen pomoči Skopju skupno nad 20.000 din.

Gornjim zgledom bodo prav gotovo sledile še druge organizacije in društva, ki jih bo članstvo iz kolektiva prav gotovo rado podprlo, zlasti ker upošteva, da bo morala pomoč Skopju nekaj časa trajati in da z enkratno pomočjo ne bi zacelili niti največjih ran težke potresne katastrofe z nad 1000 mrtvimi in nad 3000 ranjenimi.

žv.

Ob prvem črpanju aluminija iz peči v elektrolizi B

V prvem polletju smo tudi finančno dobro poslovali

Periodični obračun za razdobje od januarja do junija 1963 je bil sestavljen že v prejšnjem mesecu; obravnavajo ga samoupravni organi. Ko bo kot tak potrjen, bo predložen upravnim organom.

Ko listamo po tem obračunu, nam sami podatki dosti ne povedo. Da pa bi vseeno dobili pravo predstavo o obračunu, moramo zaradi možne primerjave seči še po periodičnem obračunu za isto razdobje preteklega leta in po finančnih pokazateljih plana, sprejetega za tekoče leto. S primerjanjem podatkov vseh teh treh pa že dobimo jasnejšo sliko.

Pri primerjanju podatkov ugotovitve in razdelitve celotnega dohodka našega podjetja nas zanimata predvsem dve stvari: v kakšnem obsegu je bil realiziran postavljeni finančni plan in v kakšnem odnosu je izvršitev v letu 1963 napram izvršitvi istega obdobja v letu 1962. Plansko zadolžitev vzamemo za osnovo in jo zaznamujemo v našem prikazovanju s 100; s to bazo primerjamo elemente primerjave o izvršitvi v prvem polletju 1963. V drugem slučaju vzamemo za osnovo ali bazo izvršitev finančnega plana za prvo polletje 1963 in primerjamo s to osnovo dosežene finančne rezultate iz prvega polletja 1962. To nam pove:

Elementi primerjave so: **plačana realizacija**, izvršitev plana v polletju 1963 je 104,94; izvršitev v polletju 1963 napram 1962 je 114,91; **celotni dohodek** 104,50/114,96; **porab. sredstva** 105,31/121,92; **neto produkt** 103,21/105,19; skupaj **v breme celotnega dohodka** 103,00/126,58; **dohodek** 109,49/89,30; **čisti dohodek** 109,49/89,30; **del čistega dohodka za osebne dohodke** 99,85/110,76; **ostanek čistega dohodka** 123,29/78,63.

Iz razpoložljivih relativnih števil lahko vidimo različne notranje odnose dohodka v obeh polletjih. Gibanja izvršitve plana kažejo močno približevanje planu, medtem ko kažejo izvršitve plana leta 1963 napram 1962 močnejša odstopanja. Največji indeks 126,58 (skupni stroški v breme celotnega dohodka) kaže predvsem na zvišane stroške poslovanja glede na porabljeni material, pa tudi na druge stroške, predvsem na one, ki izvirajo iz dajatev po naslovu osnovnih sredstev in skladov, kot so: amortizacija (133,99), obresti od poslovnega sklada (136,02) in obresti od kreditov (368,09). Samo razmerje delitve kvote čistega dohodka oziroma deleža pokritih osnovnih dohodkov v celotni masi je ugodno za polletje 1963.

Planirana višina osebnih dohodkov je skoraj v celoti realizirana (99,85), močno pa je presežen ostanek čistega dohodka. Primerjava doseženega čistega dohodka obeh polletij kaže, da smo le-tega lani dosegli več kot letos, predvsem zaradi zvišanih stroškov poslovanja. Vse to se najjasneje izraža v zadnjem indeksu ostanka čistega dohodka z 78,63, kar nam pove, da je bil ta ostanek v letu 1962 precej višji od letošnjega.

Iz vsega prednjega pregleda pa lahko sklepamo, da smo poslovali kljub težavam (povečani stroški, rekonstrukcija in razširitev tovarne) v prvem polletju nadvse uspešno. Naloga nas vseh pa je, da pripomoremo s povečano količinsko proizvodnjo, s splošnim varčevanjem pri porabi materiala in z zaključkom investicij do še večjih uspehov. Pokazatelji ugotovitve in razdelitve ustvarjenega celotnega dohodka našega podjetja bodo za leto 1963 še lepši.

-an.

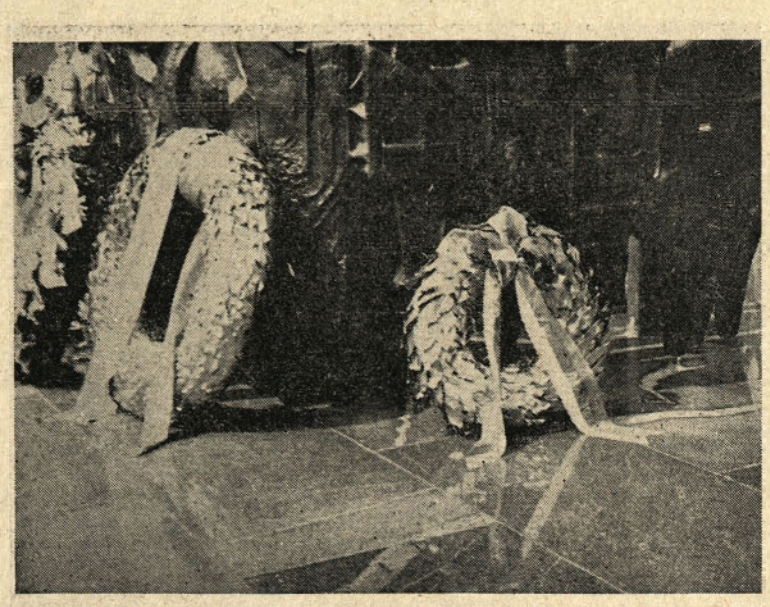

Politični predstavniki našega kolektiva so položili 21. julija 1963 pred novoodkrit spomenik Borisu Kidriču na trgu pred železniško postajo v Mariboru lep venec, ki je na sliki na desni strani. Svečanega odkritja tega spomenika se je udeležilo več članov našega kolektiva.

Prodaja aluminija v 1963. letu

Glede na nove kapacitete elektrolize B, ki se naglo približuje polnemu obratovanju, so že upoštevali zvezni državni organi predvideno zvišanje proizvodnje ter so že razporedili z odlokom o obvezni dobavi aluminija iz naše letošnje proizvodnje 30.000 ton aluminija. Po tej razdelitvi ima naše podjetje določene obveznosti za dobavo aluminija raznim velepotrošnikom, kot so: »Impol«, Slovenska Bistrica, TLM, Šibenik, »Djuro Salaj«, Niš, »Jugobanka«, Beograd, Direkcija materialnih rezerv in drugi. V zvezi z izvršeno razdelitvijo aluminija iz domače proizvodnje je določena tudi količina aluminija, ki jo bo še potrebno letos uvoziti vsled primanjkljaja.

V prvem polletju smo bili v zelo težkem položaju. Uvoz aluminija je zakasnil. Vsi kupci so pritiskali na nas z zahtevo, naj bi mi krili celotne potrebe, torej tudi količine, ki bi morale biti krite z uvoženim aluminijem. Zaradi takšne situacije smo morali odklanjati vse manjše kupce aluminija, predvsem pa kupce aluminijskih zlitin, ki so na trgu že dobro plasirane.

Naše obveznosti do Jugobanke smo v količini 9500 ton v glavnem izvršili. Dobava za Jugobanko je imela prioriteto pred vsemi drugimi, ker je bil aluminij, ki ga je pri nas prevzela Jugobanka, disponiran domačim predelovalcem in je bil izvožen kot polizdelek ali kot končni izdelek. Tako je tudi naše podjetje posredno udeleženo pri izvozu aluminija z 9500 tonami, kar daje približno vrednost 4,875.000 dolarjev.

Neposredno naš surovi aluminij ni bil izvožen, ker niso bile v celoti krite kapacitete naših predelovalnih tovarn. Nesmiselno bi tudi bilo izvažati surovi aluminij, če ga je mogoče predelati in za predelanega doseči znatno višjo dolarsko ceno.

V naslednjem letu, ko bo naša proizvodnja v obeh elektrolizah za 100 % večja, kot je bila pred razširitvijo, bomo lahko z okrog 40.000-tonsko proizvodnjo v celoti krili potrebe domačih predelovalcev. Potem bomo morali misliti tudi na to, kako bi oskrbeli domače tržišče s potrebnimi količinami kvalitetnih in cenenih aluminijskih zlitin, po katerih je sedaj veliko povpraševanje.

Ob začetnem obratovanju novih kapacitet naše tovarne se neizbežno pojavi v prvih šaržah iz novih peči aluminij nekoliko slabše kvalitete, ki ne dosega kvalitete aluminija A-3 in ga ni mogoče v celoti dodati tej kvaliteti. Težko je spraviti tak aluminij na trg, ker so naši kupci zelo zahtevni in naročajo le najboljšo komercialno kvaliteto aluminija. Potrebno se bo zaradi tega sporazumeti s kupci, da bi prevzemali v razdobju dveh do treh mesecev tudi aluminij kvalitete A-2.

Kljub težavam, ki smo jih imeli v prvem polletju, ker nismo mogli v celoti zadovoljiti zahtev naših kupcev vsled premajhne kapacitete, pa sedanje situacije ne smemo smatrati kot težavne. Srečni smo lahko, da lahko prodamo vso svojo proizvodnjo brez težav v času, ko je na svetovnem tržišču določen zastoj v prodaji aluminija in ko imajo veliki svetovni proizvajalci aluminija na zalogi znatne količine neprodanega blaga ter znižujejo cene. Vsega tega še k sreči pri nas ne občutimo. Zato se moramo zahvaliti predvsem dobri kvaliteti našega aluminija; z njo so zadovoljni vsi domači in inozemski potrošniki.

M. B.

Francoski strokovnjaki pri nas

V naši tovarni je že od oktobra 1962 tehnično osebje podružnice firme Comsip Automation Montesson iz Les Pennes Mirabeau pri Marseillu v zvezi s pogodbo o dobavi in montaži elementov za avtomatizacijo pri industrijski proizvodnji glinice. Tukaj je tudi predstavnik firme Pechiney iz Pariza v zvezi z drugo pogodbo.

V razgovoru s francoskimi strokovnjaki o njihovih vtisih, o delu in uspehih ter o sodelovanju s strokovnjaki in drugimi člani našega kolektiva ter s strokovnjaki drugih kolektivov, ki so pri nas na montaži (Elektromontaža, Metalna in drugi), so izjavili, da so se v tehničnih stvareh dokaj lahko sporazumeli, ne glede na obojestranske težave z jezikom in da so ljudje v tovarni, s katerimi so prišli v poslovne stike, zelo tovariški, prijetni in marljivi; montažo otežuje večkrat edino pomanjkanje raznega specialnega orodja. Tega imajo delavci očitno premalo.

S stanovanjem v samskem bloku je večina zadovoljna, glede hrane same pa so dali upravi restavracije svoje pripombe. Sam Ptuj in ostala okolica Kidričevega jim zelo ugaja, enako pa ljudje, ki jih srečujejo in spoznavajo v prostem času. Njihovo sedanje bivanje v Kidričevem, v Jugoslaviji bo ugodno vplivalo tudi na njihovo bodoče obiskovanje naše lepe in zanimive dežele, ko bodo prihajali sem na dopuste kot turisti ali pa tudi po službenih opravkih v tovarno. Enako bodo radi prihajali sem kot turisti tudi njihovi svojci.

Priobčena slika prikazuje skupino francoskih strokovnjakov firme Comsip pred upravnim poslopjem naše tovarne v Kidričevem.

Kolektivna zavest in skupen interes

Dosedanja praksa v delu svetov EE je pokazala, da so nekateri člani na sestankih pasivni in ne povedo svojih mnenj in predlogov o problemih, o katerih svet EE razpravlja. Sem ne smemo prištevati tistih delavcev, kateri izražajo poredkoma svoje predloge, takrat pa kvalitetno in s tem mnogo doprinašajo k uspešnemu reševanju problemov ekonomske enote. Gre za tiste, ki so omejili svoje delo na sestanku sveta EE samo na prisotnost in na glasovanje. Razgovor s posameznimi člani je nakazal nekaj motivov, ki so sokrivi take nedelavnosti.

Nekateri člani smatrajo, da ni od njihovih predlogov koristi, ker se na svetih EE odloča tako, kot so si to drugi že vnaprej zamislili. Drugi se ne želijo zameriti vodilnim ljudem ali pa svojim sodelavcem. Ostali razlogi bi bili: slabo pripravljeni sestanki, slaba razlaga materiala, nekateri niso prepričani, da je njihovo mnenje pravilno ali pa ne poznajo problemov.

Napačno je mnenje, da se morajo sprejeti vnaprej pripravljeni predlogi v neizpremenjeni obliki. Če so strokovne službe ali komisije EE pripravile določene predloge, ti za svet EE še niso obvezni in jih lahko po potrebi spremeni ali dopolni. Dejstvo, da se bojijo nekateri zameriti predpostavljenim ali pa svojim sodelavcem, kaže na to, da se še ni utrdila kolektivna zavest o skupnem interesu vseh članov ekonomske enote, kakor tudi, da še niso utrjena adekvatna merila za ugotavljanje rezultatov dela in delitve osebnih dohodkov.

Kritika mora težiti za utrditvijo optimalnih pogojev proizvodnje, zato mora objektivna kritika na račun vodilnih ljudi predstavljati skupni interes predpostavljenega in kolektiva. Bojazen, da se ne bi z diskusijo zameril svojemu sodelavcu, predstavlja negativno obliko solidarnosti delavcev, ki so skupaj zaposleni. Bojijo se borbe mnenj, zato pa so sprejeti sklepi pomanjkljivi in včasih tudi neživljenjski. Dejstvo je, da so člani, ki ne poznajo problematike in dvomijo v pravilnost svojega mišljenja. Povsod so ljudje, ki se za družbene in svoje probleme manj zanimajo, posebno še, če zahtevajo ti problemi večjo izobrazbo ali daljše proučevanje. Ta razlog govori za to, da bi morali člani dobiti poleg praktičnega dela v organih samoupravljanja še organizirano strokovno-ekonomsko izobrazbo na krajših seminarjih.

Na osnovi navedenega lahko sklepamo, da še posamezniki ne razumejo novih pogojev, v katerih se lahko iniciativa delavca mnogo uspešneje realizira kot prej, ko so vsa vprašanja reševali centralni organi. Nadaljnji razvoj in krepitev decentraliziranih organov samoupravljanja bosta odstranila tudi predsodke, ki še ovirajo nekatere člane kolektiva pri upravljanju.

sj

Bilo je pred 13. leti

Pred dvema mesecema je minilo 13 let od prve seje prvega 40-članskega delavskega sveta naše tovarne, ki je bila 14. junija 1950. Na takratni seji je bil izvoljen na predlog člana delavskega sveta Otona Težaka za 1. predsednika delavskega sveta Marjan Berlič, sedanji direktor »Elektrokovinarja« v Ptuju, za tajnika pa Jože Zupanič, takrat ključavničar. Prvo sejo je začel član sveta Jože Vnuk. Na njej je bila izvoljena tudi 5-članska komisija za sestavo plana dela delavskega sveta s sledečimi člani: inž. Stane Tonejc, inž. Drago Kunstelj, Rudi Majcen, Anton Kokol in Srečko Kramberger. Marjan Berlič in Jože Zupanič sta tudi sodelovala v komisiji.

Dobra dva meseca za tem, 19. avgusta 1950, pa je bila 1. seja novo izvoljenega upravnega odbora. Glavna pravica delavskega sveta je bila, da izvoli upravni odbor, ki upravlja podjetje v imenu delovnega kolektiva. Prvo sejo je začel glavni inženir Drago Kunstelj in jo je tudi vodil do izvolitve predsednika upravnega odbora. Predlagal je, da bi z javnim glasovanjem, z dvigom rok izvolili predsednika upravnega odbora. Člani upravnega odbora Franc Medved, Anton Kajič in Srečko Kramberger so predlagali, da bi izvolili za predsednika inž. Draga Kunstlja. Ker on te funkcije glede na preobremenjenost z izgradnjo tovarne ni mogel prevzeti, je bil izvoljen za predsednika Anton Kokol. Novoizvoljeni predsednik Anton Kokol se je zahvalil navzočim za zaupanje in je pozval vse člane upravnega odbora, naj mu pomagajo pri tem novem in zelo odgovornem delu, da bo že prvi upravni odbor vestno opravil prevzete naloge.

V prvem 9-članskem upravnem odboru so bili med člani, ki jih ni več v podjetju, še sedaj zaposleni: Anton Kokol, Srečko Kramberger, Franc Medved in Anton Kajič.

Najvažnejše s te seje upravnega odbora je bilo, da je prevzel na njej upravni odbor od direktorja tovarne v imenu delovnega kolektiva v upravljanje tovarno glinice in aluminija in da je konstatiral, da je bila primopredaja pravilno in veljavno opravljena in da je prešla s tem tovarna v upravljanje po samih proizvajalcih. Takratni direktor tovarne Viktor Stopar je poročal o razvojnem stanju tovarne delavskemu svetu dan poprej in upravnemu odboru na tej slovesni seji. Na njej je bil navzoč zastopnik takratne generalne direkcije metalurgije pri vladi FLRJ Alija Šahovič. V zaključnem nagovoru je podčrtal pomen tega dne za zgodovino upravljanja tovarne po samih proizvajalcih, zlasti pa ogromen pomen za izgradnjo tovarne, ki bo v doglednem času dajala tako dragoceno surovino. Pozval je upravni odbor, naj se resno loti odgovornega upravljanja tovarne, da bi bila čimprej zgrajena in da bi začela čimprej proizvodnja glinice in aluminija.

Ta dan je bila sobota. Glede na svečan prevzem upravljanja tovarne po proizvajalcih je bil za kolektiv praznik. Delal je samo do 12. ure, nato pa je bila slovesnost z nagovori in s kulturnimi točkami, z godbo iz Ptuja in z veselico. S pripravami za ta dan so začeli že 14. avgusta. Delali so udarniško in so okrasili vsa delovna mesta.

Na 2. zasedanju delavskega sveta, ki je bilo 29. avgusta 1950, je potrdil predsednik upravnega odbora Anton Kokol pred delavskim svetom, da je bila primopredaja upravljanja tovarne pravilno opravljena. Nato je še delavski svet soglasno potrdil, da je upravni odbor pravilno prevzel vodstvo tovarne. Predsednik delavskega sveta Marjan Berlič in predsednik upravnega odbora Anton Kokol sta na tej seji poudarila, da bo potrebnega precej nesebičnega, vztrajnega in doslednega dela, da se bodo pokazale dragocene in koristne izkušnje upravljanja tovarn v Jugoslaviji, ki je prva prenesla tovarne in podjetja v neposredno upravo proizvajalcev samih. S tem je dosežena najbolj demokratična pravica, da je lahko vsak član kolektiva član organov delavskega samoupravljanja in da lahko opravlja te naloge v podjetju.

Pred trinajstimi leti niso vsi verjeli v bodočnost dela delavskega sveta in upravnega odbora in njegovega uspešnega upravljanja tovarne. Uspehi njunega dela v naši tovarni sedaj potrjujejo, da je bila potrebna zavednost delovnega kolektiva, da lahko sedaj govorimo o izpolnjenih pričakovanjih boljšega načina gospodarjenja v korist skupnosti jugoslovanskih narodov po odpravi starega birokratskega in centralističnega načina vodstva tovarn in podjetij v korist novega načina upravljanja po samih proizvajalcih.

K. V.

Obiskali so nas mladinci iz Italije

V soboto, 10. avgusta 1963, je obiskala mladinsko organizacijo v tovarni glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo 4-članska delegacija Federacije socialistične mladine Italije, ki je bila od 1. do 12. avgusta t. l. gost CK ZMS. Delegacijo je vodil predsednik federacije Giacinto Militello. V mariborskem okraju se je zadrževala 2 dni in je imela medčasno več razgovorov z mladinskimi vodstvi, predvsem pa z Okrajnim komitejem ZMS v Mariboru. V Kidričevo so jo spremljali trije člani komiteja, in sicer predsednik Janez Kačun in dva člana.

Po ogledu tovarne v Kidričevem se je delegacija zadržala nekaj časa v razgovoru s političnimi funkcionarji iz tovarne, ki so odgovarjali gostom na nekatera vprašanja o delavskem samoupravljanju, o rekonstrukciji in razširitvi tovarne, o skrbi za življenjsko raven delovnih ljudi in drugo, na drugi strani pa je predsednik Giacinto Militello odgovarjal na vprašanja o delovanju federacije, o njihovih uspehih in problemih.

Gostje so se zahvalili mladinskemu vodstvu v tovarni in celotnemu kolektivu za ljubezniv sprejem in za vsa tolmačenja in odgovore na vprašanja. S tega obiska bodo odnesli člani delegacije domov mnogo prijetnih vtisov, zlasti pa mnogo odgovorov na vprašanja, ki zanimajo vso socialistično usmerjeno mladino v Italiji.

Upravni odbor je 3-krat zasedal

Dne 30. julija 1963 je bila 4. redna seja upravnega odbora z obširnim dnevnim redom. Na vrsti je bila razprava o organizacijski shemi ekonomske enote vzdrževalnih obratov, razprava o polletnem obračunu in o izdelanih analizah, dalje razprava o osnovah za obračun osebnih dohodkov ter razprava o osnutku pravilnika o službi zavarovanja premoženja podjetja; dodatno je bilo še nekaj tekočih zadev. Vsega tega dela pa ni bilo mogoče opraviti, zato je nadaljeval upravni odbor sejo dne 2. in 7. avgusta tl.; predvideno je še eno nadaljevanje seje.

O organizacijski shemi ekonomske enote vzdrževalnih obratov je upravni odbor že večkrat razpravljal, predvsem pa o številčni zasedbi delovnih mest. Vodja ekonomske enote je izdelal analize, iz katerih je razvidno, koliko delavcev je potrebnih za opravljanje vzdrževalnih del; predvidel je temu ustrezno število ljudi. Upravni odbor predlaga CDS, naj potrdi to zasedbo, sočasno pa si naj pridrži pravico spremljanja dela vzdrževalnih obratov in korigiranja številčne zasedbe takoj po ugotovitvi viška zaposlenih. Upravni odbor smatra, da je preveč ljudi po predlogu za potrditev za dejanske potrebe rednega vzdrževanja v rednem pogonu.

Polletni obračun in vse analize je pregledal upravni odbor in dal vse skupaj v razpravo vsem svetom proizvajalcev proizvodnih in ekonomskih enot ter centralnemu delavskemu svetu.

Komisija za pregled pravilnikov je na svojih sejah obravnavala nove osnove za delitev osebnih dohodkov glede na rekonstrukcijo v obratih glinice in na dograditev elektrolize B. Upravni odbor je razpravljal o predlaganih osnovah na redni seji in na nadaljevalnih sejah. Zahteval je od komisije dopolnitve in nove predloge. Končno je prišel do zaključka, da ni umestno sprejeti nekih začasnih osnov za obračunavanje osebnih dohodkov. Potrebno je izdelati trajnejši pravilnik, po katerem bi obračunavali osebne dohodke v daljšem obdobju. Urejanje osebnih doohdkov je v prehodnem obdobju mogoče z nagradami, saj to tudi dopuščajo sedanji pravilniki.

Po pravilniku o službi za zavarovanje premoženja gospodarskih organizacij in zavodov, ki ga je izdal Zvezni državni sekretariat za notranje zadeve, je pripravil vodja splošnega sektorja osnutek pravilnika o službi zavarovanja premoženja našega podjetja. O tem osnutku pravilnika je razpravljal upravni odbor in smatra, da je potrebno spremeniti nekatera določila in jih dopolniti; osnutek pravilnika je odstopil tudi tovarniški straži z naročilom, naj da nanj svoje pripombe.

Upravni odbor je nadalje obravnaval razne tekoče zadeve, to je prošnje in pritožbe članov kolektiva, prošnje družbenih organizacij, društev in zavodov za finančno pomoč, oziroma za naročilo komercialnih oglasov v raznih časopisih ob 5. občinskem prazniku občine Ptuj. Odobril je, oziroma predlagal CDS, naj odobri plačilo raznih računov. Obravnaval je še poročilo centralne kadrovske komisije, ki ga je ta izdelala v zvezi s poročilom vodje izobraževalnega centra o obiskovanju tečajev.

-AK-

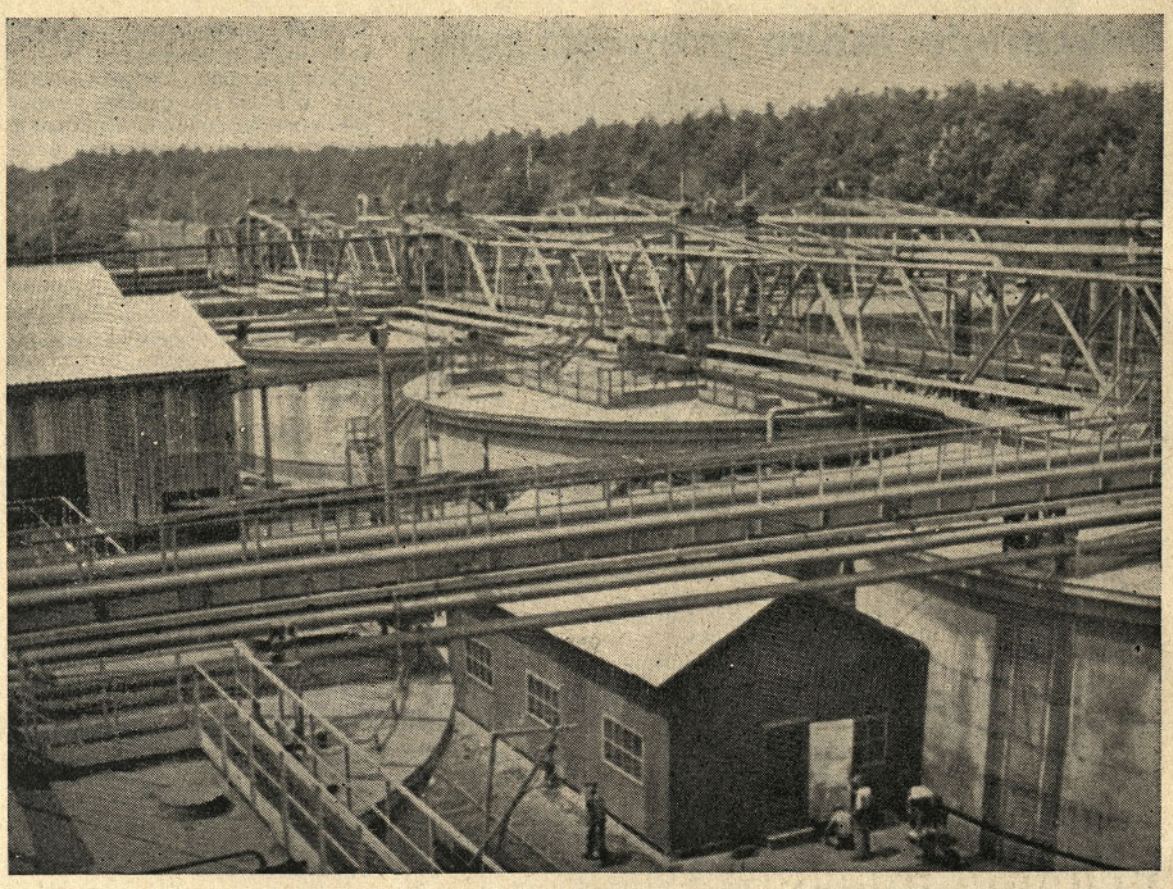

Pogled na del dekantatorjev in na barako za stikala.

Dekantatorji pred pogonom

Med jugovzhodnimi objekti naše tovarne vzbujajo posebno pozornost novozgrajeni, rdeče prepleskani dekantatorji, ki so razvrščeni po skoraj 2 ha obsegajočem kompleksu. Pridobili smo jih z rekonstrukcijo tovarne glinice. Vse naprave nam je montirala po francoskih načrtih Elektromontaža Maribor. Z dekantacijo kot posebnim postopkom v verigi ostalih postopkov v proizvodnji glinice bo ločen aluminatni lug od rdečega blata, s pranjem rdečega blata z vodo pa bodo odstranjeni zadnji ostanki luga. Del dekantatorjev je v pogonu že od lanskega avgusta, ostali pa bodo v letošnjem oktobru, ko bodo končana vsa montažna dela in preizkušnje. V petek, 9. avgusta 1963, je že začel prevzem izgotovljenih del montažnega podjetja Elektromontaža Maribor, ki bo trajal nekaj dni.

Že po površinski razsežnosti se vidi, da so dekantatorji velike posode izrednih dimenzij, s premerom 21 m in z višino nad 5 m. Skupno je pet dekantatorjev; od teh je eden v rezervi. Razvrščeni so v dve skupini. Imajo skupno 13 pralcev (od tega 1 v rezervi). Vsak izmed dekantatorjev ima še manjše pomožne posode. Vse te velike posode so medsebojno povezane z mrežo cevi raznih dimenzij, ki omogočajo funkcioniranje teh posod. Vsak dekantator tehta skupno z mostom in pogonskim mehanizmom nad 100 ton, njegov volumen pa je nad 1.500 m^3.

Za obratovanje prvega dela dekantatorjev od lanskega avgusta je bila postavljena začasna baraka za stikala za vklapljanje in izklapljanje različnih motorjev. Z ureditvijo komandne dvorane za celotno tovarno glinice bo odpadla potreba po tej baraki, ker bo vse potrebno opravljeno v komandni dvorani. Tudi v njej se montažna dela že bližajo kraju.

Inž. Franjo Auer, vodja proizvodne enote glinice, ki ji pripadajo tudi dekantatorji, meni, da bo kmalu uresničen plan o avtomatizaciji tovarne, o katerem je napisal v biltenu ob 10-letnici delavskega samoupravljanja tovarne v novembru 1960. leta pod naslovom »Perspektive bodočih let« uvodoma sledeče:

»V povojnih letih je napredovala ob velikem tehničnem napredku na vseh poljih tudi tehnologija pridobivanja glinice in aluminija. Zaradi tega je bil kljub novi tovarni postopek za pridobivanje glinice že zastarel. Po nekaj letih smo dosegli predvideno proizvodnjo po količini in kvaliteti. Normativi porabe surovin, to je predvsem boksita, sode in toplotne energije, so bili nad povprečjem drugih tovarn v svetu. Za izboljšanje tega stanja je sedaj predvidena rekonstrukcija in povečanje tovarne. Ta rekonstrukcija bo obstojala v uvedbi višje stopnje mehanizacije in avtomatizacije.« Glede same tovarne glinice pa je še nadalje napisal: »V obratu glinice je možno povečati proizvodnjo, ne da bi se pri tem tovarna bistveno povečala. Povečanje proizvodnje bomo dosegli z uvedbo visoke mehanizacije in avtomatizacije.«

Letos dovršena rekonstrukcija tovarne glinice in aluminija, zgraditev nove elektrolize ter razširitev livarne predstavlja za jugoslovansko avtomatizirano proizvodnjo glinice in aluminija ogromno pridobitev. Te je v jugoslovanski skupnosti najbolj vesel naš kolektiv, ki si je tudi skupno s sodelujočimi podjetji prizadeval, da so uresničeni načrti tovarne o II. fazi izgradnje industrijskega kombinata v Kidričevem.

ALUMINIJ IZ NOVIH PEČI

V soboto, 20. julija 1963, nekaj pred 12. uro, je doživela elektroliza B v svojem razvoju in proizvodnja aluminija v začetku stoodstotnega večanja kapacitet tovarne aluminija še eno »tiho« slovesnost, in sicer prvo črpanje aluminija iz novih peči.

Pri pečeh št. 705 in 710 je stal z zelenjem okrašen, prvič z novim aluminijem napolnjen 1-tonski lonec iz livarne, za malim električnim vozom, na katerem je ponosno sedel vozač Ignac Svenšek. Okrog lonca in voza je bilo pri pečeh zbranih več članov kolektiva in med njimi: tehnični direktor inž. Stane Tonejc, inž. Franc Lejko, vodja proizvodne enote aluminija, vodja proizvodne enote elektrolize Rudolf Majcen, predsednik CDS in pomočnik vodje PE elektrolize Simon Pešec, sekretar tovarniškega komiteja Martin Učakar, vodja elektroobrata Mirko Adamčič, predsednik sindikata Boris Solovjev, Janez Sukič, republiški poslanec, inž. Anton Jamnik, vodja PE livarne, Ivan Kostanjevec, glavni dnevni mojster v elektrolizi B, in drugi.

Prvi aluminij sta izčrpala iz peči Stanko Zamuda in Franc Hergula. Po krajšem zadržanju zbranih je odpeljal Ignac Svenšek lonec iz elektrolize že po novi rampi v livarno. Vhod livarne je bil okrašen s smrekovim vejevjem. Prvo pošiljko aluminija iz elektrolize B je prevzel vpričo imenovanih in članov kolektiva livarne inž. Anton Jamnik, nato pa jo je stehtal Jože Šmigoc. Ko je opravil še svoje mojster izmene livarne Franc Hrtiš, je žerjavist Jože Lepej izvlekel prvi odlitek — blok iz novega aluminija.

Od 20. julija t. l. dalje že teče proizvodnja aluminija v izgotovljenem delu elektrolize. Danes daje aluminij že 48 peči, od ostalih 24 peči pa že prve startajo. Namenu služi torej že skoraj polovica od vseh peči, ki bodo že v novembru 1963 obratovale v elektrolizi B in izpolnile vsa pričakovanja v zvezi s 100% večjo proizvodnjo aluminija.

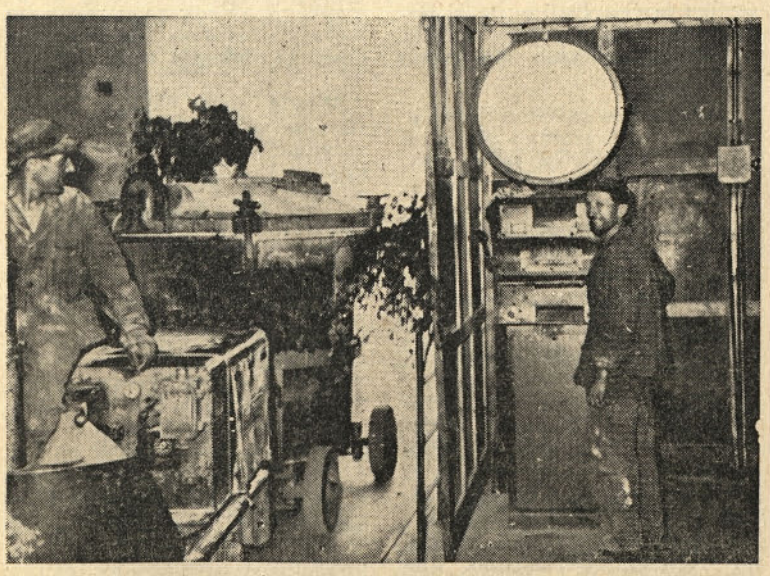

Tehtanje lonca s prvim aluminijem iz elektrolize B

Pocenitev proizvodnje aluminija

Znanstveniki raziskovalnih laboratorijev Britich Aluminium Company iščejo nova in cenejša pota v proizvodnji aluminija. Prednosti in pocenitve so našli v tem, da uporabljajo v elektroliznih pečeh predpečene elektrode iz titan karbidov ali pa boridov.

Tudi z odgovarjajočo obliko in fizikalnimi lastnostmi teh elektrod so dosegli pocenitev, ker so na ta način zmanjšali velikost elektroliznih peči in podaljšali njihovo življenjsko dobo. Te prednosti so dosegli na ta način, da so te elektrode iz novovrstnega materiala potopili do raztopljenega metala. S tem se je zmanjšal električni upor in zmanjšala potrošnja električne energije.

Te poskuse resnno nadaljujejo Angleži skupno z amerikansko firmo Kaiser Aluminium and Chemical Corporation.

VPLIV REKONSTRUKCIJE NA LABORATORIJ GLINICE

Pravilnega in ekonomičnega poteka kemične in elektrokemične predelave materiala si ne moremo zamišljati brez analitske kontrole v laboratoriju. Analizirati moramo surovine, z analizami spremljamo potek predelave v posameznih stopnjah tehnološkega procesa in končno kontroliramo z laboratorijsko analizo kvaliteto naših končnih produktov, ki služijo drugim industrijam kot izhodni material, za njihovo nadaljnjo predelavo. Kupci zahtevajo kvalitetno neoporečno blago, kakršnega je mogoče proizvajati le ob natančni in vestni analitski kontroli. Za uspeh take kontrole je nujna stalna povezava in medsebojno obveščanje med laboratorijem in obrati.

Samo laboratorijsko delo se začne pri jemanju in pripravi vzorca, kar mora biti vešče in pravočasno opravljeno, saj je prva napaka za pravilno in točno kontrolo lahko storjena prav tu. Nadaljnja analiza mora biti v rokah strokovno in moralno kvalitetnih ljudi, ki opravijo analizo neoporečno točno.

Štirje faktorji vplivajo na čas trajanja analize in sočasno na to, ali bo delo lahko opravljeno z več ali manj ljudmi:

obseg dela;

razpoložljivi laboratorijski pripomočki — aparature;

organizacija dela in zavest ljudi, ki delo opravljajo, in

osvojene analitske metode (te so med poslovnima strankama običajno določene).

Od tu pa preidemo k vprašanju vpliva rekonstrukcije na število zaposlenih v laboratoriju glinice.

Rekonstrukcija glinice, s katero preidemo v tem letu na kontinuirani Bayer postopek, se je delno že odrazila na številu zaposlenih v laboratoriju glinice. Od leta 1961 do danes se je število zaposlenih znižalo od 28 na 24. Ta sprememba pa je v veliki meri odraz organizacije dela, s kakršno prilagajamo delo v laboratoriju spremembam v obratih. Odprto je še vprašanje obratnega laboratorija v separaciji, kjer dela v izmenah osem ljudi. Z uvedbo kontinuiranega Bayer postopka bo predvidoma število zaposlenih nižje, zato je računati še z nadaljnjim zmanjšanjem števil zaposlenih v PE laboratorija glinice.

Z manjšim številom zaposlenih bo pa mogoče količinsko in kakovostno opravljati analize zahtevanega obsega le, če bodo pozitivni vsi, že omenjeni, subjektivni in objektivni faktorji. Inž. Franjo Gnilšek

Nesreče lahko preprečimo

Človeštvo si že iz davnih časov prizadeva, da bi doseglo čimvečjo storilnost z namenom, da bi zvišalo narodni dohodek in s tem seveda tudi življenjsko raven. V naši socialistični ureditvi pa ni opaziti le želje za dvig storilnosti dela, temveč težimo za tem, da bi zadostili tudi humanizaciji dela.

Prizadevamo si proizvajati čim več kvalitetnih dobrin, pri tem pa vlagati napore, ki se našemu zdravju ne bodo maščevali; to bi naj bilo v splošno zadovoljstvo našega proizvajalca in pa v korist celokupne družbe. Le zdrav, zadovoljen in z znanjem oborožen delavec bo lahko kos svojim proizvodnim nalogam.

Naš delovni človek ne more biti le mehanski proizvajalec, ampak iniciator in kontrolor delovnega procesa. Prilagajanje dela človeku in človeka delu je prešlo meje gole tehnike, kar je razvidno iz analiz fizioloških in psihosocialnih problemov. Ti se odražajo vedno intenzivneje v naši industriji.

Nesreče ne morejo biti neizogibne; nesreča je posledica človeških napak in pomanjkljivosti delovnega okolja. Lahko bi jih pravočasno preprečili, če bi poznali njihove vzroke. Ni potrebno še posebej poudarjati, da povzročajo nesreče pri delu ogromno trpljenje ljudi, nepotrebne gospodarske izgube podjetju in pa skupnosti.

Že prva revolucija v industriji je ustvarila pogoje za borbo proti nesrečam. Delovni pogoji, ki so bili do skrajnosti nečloveški v tekstilnih tovarnah, so povzročili intervencijo države potom zakonov za varstvo ljudi pri delu. Z ustanovitvijo državne inšpekcije dela pa je bila uvedena učinkovita kontrola za izvajanje zakonov.

Gibanja so se vedno bolj izpopolnjevala; zakonodajna in kontrolna dejavnost države je zavarovala delovnega človeka pred očitno kričečimi nevarnostmi za zdravje in življenje. Zavodi za nezgodno zavarovanje so izpopolnili to akcijo z ustanavljanjem lastnih varnostnih služb in z izboljšanjem preventivne akcije.

Končno smo prišli tako daleč, da so začele gospodarske organizacije z organizirano borbo proti nesrečam v svojih podjetjih. Tako so nastali novi poklici varnostnih inženirjev, zdravnikov-specialistov za medicino dela, industrijskih psihologov in socialnih delavcev, ki so s skupno borbo in prizadevanjem dosegli že lepe uspehe.

Zahvaliti se moramo uspešni dejavnosti navedenih organov, da je varnost pri delu v zadnjih petih desetletjih napredovala z velikimi koraki. Z odpravo očitnih nevarnosti postaja borba vse težja in še bolj zapletena; navzlic vsemu ni nobenega dvoma, da ne bi mogla biti zmagovita tudi v perspektivi, ki se bo še bolj približala končnemu cilju, odpravi nezgod v največ možnostih človeških moči.

Varnost pri delu je povezana z raznovrstnimi in mnogoterimi tehničnimi, organizacijskimi, medicinskimi, psihološkimi, andragoškimi in socialnimi faktorji samih proizvajalcev ter njihovega delovnega okolja. Zaradi izredne kompleksnosti varnostne problematike zahtevata raziskovanje in preprečevanje nezgod pri delu mnogokaterih služb in strokovnjakov.

Pri nas še ne moremo razvijati dejavnosti v mejah kot v kolektivu, ki ima že urejene posamezne službe in že kompleksno rešuje probleme varnosti pri delu. Na tem področju smo kljub vsemu dosegli lepe uspehe, za kar se moramo zahvaliti samoupravnim in upravnim organom in vsem, ki so pravilno razumeli, da moramo zavarovati našega delavca pred poškodbami.

-SA-

Aluminij je izpodrinil specialno jeklo v avtomobilski industriji. Že od leta 1960 imajo najnovejši modeli avtomobilov Rolls Royce motorje iz aluminija, ki tehtajo enako kot prejšnji 6-batni motor.

Potujoči člani našega kolektiva prihajajo s postaje.

Rehabilitacija in zaposlovanje invalidov

Že leta 1957 se je pokazalo kot nujno, čimprej začeti reševati probleme invalidov in njihovega zaposlovanja. Zato je delavski svet dne 10. decembra 1957 izvolil 5-člansko komisijo, ki bo skrbela za to, da bi delali invalidi na odgovarjajočih delovnih mestih. V ta namen je tudi posebna komisija pri občinskem ljudskem odboru določila v tovarni 53 delovnih mest, na katerih lahko delajo invalidi s preostalo delazmožnostjo in dosegajo normalni delovni učinek.

Do danes smo imeli v postopku že 53 delavcev. Od tega jih je bilo 5 invalidsko upokojenih. Ostali so bili razvrščeni v drugo in tretjo kategorijo invalidnosti, to se pravi, da je bila pri njih dosežena sprememba delovnega mesta. Ti delavci so bodisi zaradi poškodbe pri delu, katerih je bilo sedem, ali pa bolezni, ki je ni bilo mogoče odvrniti z zdravljenjem, morali opustiti dosedanje delo in biti prekvalificirani za drugo.

Namen rehabilitacije je, da usposobi delovne invalide telesno, duševno, poklicno in družbeno za ponovno vključitev v delo kot aktivne člane skupnosti. Proces rehabilitacije se odvija preko medicinske, poklicne in socialne rehabilitacije.

Pri nas so bili na poklicni rehabilitaciji, ki je bila v sami tovarni oziroma na ustreznih delovnih mestih, samo trije delavci, ki so morali imeti za uspešno opravljanje drugega dela odgovarjajoče strokovno znanje in prakso.

Na ostalih delovnih mestih, kjer ni bilo velike razlike v strokovnosti, so se invalidi priučevali novemu delovnemu mestu že s samim delom.

Invalidi III. kategorije dobijo nadomestilo zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu in delavci, ki jim je priznana telesna okvara, pa invalidnino, določeno glede na stopnjo telesne okvare.

Kot vemo, so v elektrolizi najtežji pogoji dela, zato ni čudno, da je ravno tu zbolela večina delavcev, oziroma so imeli preddispozicije za bolezen. Te delavce smo premestili na lažja dela, kjer se ne bo poslabšala njihova invalidnost.

Vendar je takih delovnih mest vedno manj oziroma so že zasedena in je potrebno, da ponovno pregleda strokovna komisija vsa delovna mesta v tovarni in poišče tista, na katerih bi invalidi uspešno opravljali svoje delo. Po rekonstrukciji bi takih mest bilo verjetno več, ker bo avtomatizacija zamenjala mehansko in ročno delo, ki povzroča ravno invalidom težave.

A. G.

Janez Belšak piše iz Rovinja

Janez Belšak, naš vzorčevalec boksita pri »ISTRSKIH BOKSITIH« v Rovinju je priložil svojemu službenemu poročilu komercialnemu sektorju dopis sledeče vsebine:

»Na tem mestu se vam zahvaljujem, da ste me zelo razveselili, ko ste mi poslali 1. številko ‚Aluminija'.«

Že šest let sem dolge mesece ločen od kolektiva; živim med južnimi brati. Ni me mogla zadovoljiti s svojim čarom lepota gozdov in gora niti sinjina mor-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Rad bom pomagal z nasveti in izkušnjami

»Pred drugo uro ne bom imel niti minute časa; predajam posle, ker grem na dopust!« mi je odgovoril vodja obratov glinice Rudolf Selan v naglici zjutraj pred upravo v zanj svojstvenem, glasnem in odločnem žargonu. »Veš, da tudi zdaj pred penzijo ne bom dovolil, da bi bilo ob mojem dopustu v obratih kaj narobe. Vse moram v redu predati, potem pa, prosim!«

Vodja obratov glinice Rudolf Selan je izpolnil 1. avgusta letos v svojem 56. letu starosti osemintrideset let in sedem mesecev službene dobe in se pripravlja na upokojitev.

Kot dogovorjeno, sem ga res obiskal v obratni pisarni. »Če bo o vsakem našem članu kolektiva, ki se pripravlja na upokojitev, kaj napisano v tovarniškem listu, pristanem na pisanje tudi o meni,« je dejal in se še v naglici telefonično z nekom pomenil in zapisal štiri ali pet številk.

»V podjetju bom ostal, če se bo le dalo, do 10. obletnice pogona, ki jo bo praznoval kolektiv v prihodnjem letu. Tudi pozneje bom rad pomagal, če bodo kolektivu potrebni moji nasveti in izkušnje. Precej sem si jih pridobil z dolgoletnim službovanjem. V proizvodnji glinice sem delal od 1934. leta dalje. Takrat, ob skoraj ročni proizvodnji, smo lahko samo še sanjali o avtomatizaciji. Brez nje si danes ni mogoče misliti uspešne proizvodnje. Svojčas je bil proizvodni postopek zelo tajinstven. Zlahka se ni bilo mogoče dokopati do kakšnih podatkov ali znanstvenih izsledkov. Danes je to vse drugače.

V Kidričevo sem prišel 1. septembra 1954. leta. Najprej sem bil zaposlen v strojni energetiki, in sicer ko je začel pogon tovarne, potem pa v glinici II. kot vodja oddelka. Pozneje sem prevzel še glinico I. kot vodja skupine surovin in luženja boksita. Pri zadnji reorganizaciji s formiranjem proizvodnih enot sem postal vodja glinice (I. do III.).

Glede ljudi v glinici moram priznati, da je večina zelo prizadevnih. Izšolanih in izkušenih strokovnih kadrov iz naše stroke še kmalu ne bo dovolj. Mladi ljudje, ki pridejo iz šol, se čez nekaj časa privadijo turnusu in drugim posebnostim proizvodnje glinice. Sedanja vrzel ni resnega pomena. V tovarni in po šolah imamo mlade ljudi, ki bodo imeli vse sposobnosti za delovna mesta nas starejših in za prevzem vodstva obratov, ko bodo nekaj časa v obratih in si bodo pridobili potrebne izkušnje za tovarno in za življenje.

Sedaj zaposlenim se vidi, da niso prišli iz šol in iz tovarn sem v službo, ampak iz obrti in iz življenja. Vse zelo hitro zapopadejo, kar je bistvenega in ravno zaradi tega tudi dosegajo uspehe. To se je že pri marsičem videlo, zlasti pa, ko smo daleč presegli instalirane kapacitete naše tovarne. Naš kader ima čut in posluh za stroje, zato tudi pazi, da ne pride do okvar in zastajanja proizvodnje. Te vrline imajo zlasti 4 mojstri: Franc Zorec, Alojz Kristovič, Oto Težak in Jakob Šohar, ki delajo v turnusu vsak v svoji izmeni po 8 ur. Gledajo na stroje in naprave in odpravljajo zastoje, opravljajo remontna dela in kontrolirajo delovanje strojev in naprav. Če pomislim na te in na druge enako vestne ljudi v naši tovarni, si ne delam preglavic, kdo bo za menoj opravljal vse te naloge!«

In končno še nekaj podatkov o Selanovi politični aktivnosti. Bil je aktiven v odporu proti okupatorju in po osvoboditvi je bil sindikalni funkcionar, sekretar organizacije ZKS in sekretar tovarniškega komiteja ZKS ter član Združenja borcev NOV. Odlikovan je z Medaljo dela in z Redom zaslug za narod. S predsednikom Titom je večkrat govoril, in sicer leta 1950 v Ljubljani, ko je prišel tja na razgovore s predstavniki tovarn in podjetij v zvezi z izkušnjami v delavskem samoupravljanju. Bil je tudi na sestankih, ko je govoril zbranim predstavnikom tovarn in podjetij Boris Kidrič Franc Leskošek in drugi visoki politični in državni funkcionarji.

V Kidričevem se je, kot pravi Rudolf Selan, hitro privadil. Leta so mu hitro minevala in končno se je znašel pred upokojitvijo. Vedno ga bodo zanimali uspehi v tovarni in vedno bo vesel vsakega uspeha v kolektivu, zlasti v proizvodnji, ki ji je tudi sam vsa leta prispeval svoj delež.

-vj.

GOZDOVI KOT ZDRAVSTVENO ZAŠČITNI PAS

Naša tovarna je med redkimi v državi, ki upravlja tudi z gozdovi. Na površinah, kjer stojijo tovarniški objekti, ceste, proge in dvoriščni prostori, je bil pred leti mešan gozd iglavcev in listavcev. Ob graditvi tovarniških objektov in naprav je bil gozd izkrčen in omejen na današnji obseg ter obliko.

Namen gozdarske službe je ohraniti te gozdove, jih varovati, urejati, negovati in obnavljati. Iz prejšnjega gospodarskega gozda je prevzel sedanji gozd okrog tovarne funkcijo izrazito varovalno-zaščitnega značaja. Seveda se bo spremenila struktura gozda. Proti plinu manj odporne iglavce (zeleni bor in rdeči bor) bodo nadomestili listavci (bela topola, breza, beli gaber, akacija in rdeči hrast).

Naloga tovarniških gozdov je ustvariti zeleni zaščitni pas, ki obdaja tovarno kot prirodni pas. Ta zaščitni pas zadržuje in deloma absorbira izhajajoče pline in prepreči širjenje slabega zraka za širšo okolico tovarne. Tako bi se naj širili gozdovi okrog tovarne v zdravstvene namene, ker ležijo med tovarno in naseljem. Gozdovi, ki pa ležijo izven tovarniške ograje, služijo delovnemu človeku za šport (lov), oddih in razvedrilo. Prednost varovalnih gozdov je tudi, da tvorijo prirodni park, ki bo s svojo naravno vegetacijsko obliko ohranil značaj gozda in obenem služil kot rekreacijski objekt.

Tovarniške gozdne površine ležijo v nadmorski višini 250 m. Starost mešanih sestojev je od 20 do 80 let. Geološka podlaga: aluvialne naplavine. Na teh naplavinah so mešani borovi gozdovi (iglavci), kot rdeči bor, črni bor in zeleni bor. Tu pa tam so v mešanih gozdovih pomešane še smreke. Od listavcev so tukaj zastopani graden (posebna vrsta hrasta), rdeči hrast, navadna rubinija, beli gaber, breza, trepetlika in iva. Podrast tvori borovničje, zajčja lakota, robida in orlova praprot ter razne trave.

Kot posebno zaščitno drevo je breza. To je izredno skromno drevo, ki uspeva na slabih tleh, hitro raste, zelo zgodaj spomladi požene listje in poživi okolico s svojo tipično belo skorjo ter lepo oblikovano krošnjo. S svojo prisotnostjo vnese breza v vsak gozd prijetno vzdušje.

Drugo mesto pripada rdečemu hrastu, ki mu tukaj odgovarjajo tla. Prav posebno je zanimiv s svojimi velikimi ostronazobčanimi listi, ki v jeseni pordečijo; je izredno dekorativno drevo. Omenili bi še akacijo, ki je zelo trdoživa in ji tukaj ugajajo peščena prodnata tla. Kot novi drevesni vrsti bo potrebno forsirati velikolistno lipo in vrbo žalujko. Obe ti drevesni vrsti tukaj dobro uspevata. Lipa je s svojo bogato senco, lepo oblikovano krošnjo in prijetnim vonjem cvetja priljubljeno drevo v naših predelih. Vrba žalujka je prva naznanilka pomladi; njo odlikuje hitra rast, ima izredno lepo krošnjo, Njene vitke veje padajo z višine proti tlem.

Od iglavcev bi imel prednost na območjih, kjer ga ne ogrožajo tovarniški plini, zeleni bor, ki ima zelo lepo oblikovano zeleno krošnjo ter zelo hitro raste.

Perspektivna ureditev naših tovarniških gozdov zahteva, da bi jih preoblikovali v izrazito varovalni gozd s sajenjem tistih drevesnih vrst, ki temu predelu najbolj odgovarjajo. Izkoriščanje gozda je omejeno na minimum; posekati se morajo le tista drevesa, ki se sušijo zaradi delovanja plinov. V stikih z drugimi tovarnami aluminija in tudi z njihovimi izsledki glede delovanja plinov na gozdove bo najlažje uspešno obnavljati gozdove, ki obdajajo našo tovarno.

Minula zima nam je vsilila izredno sečnjo, ker nam je s snegolomom povzročila precej škode. Vse polomljeno drevje moramo posekati, olupiti in spraviti na določeno mesto, od koder bo les odposlan po dispozicijah.

Našemu kolektivu je znano, da slovi naša država po prirodnih lepotah, prekrasnih gozdovih in to nalaga vsakemu posamezniku, da jih pomaga ohraniti še poznejšim rodovom. Kogar zanese pot v gozd, naj se v njem spočije in občuduje naše zeleno bogastvo in divjad, kdor pa ga bo po nepotrebnem krčil in uničeval, bo nujno prišel v nasprotje s predpisi, ki varujejo prirodne zaščitno-varovalne pasove.

-čej.

V prvi vrsti pomoč krvodajalcev

Krvodajalstvo je v naši tovarni že močno razširjeno. Vsega je nad 100 krvodajalcev; vsi ne dajo naenkrat krvi, ampak v skupinah. Razporejeno je tako, da pride vsak krvodajalec 2—3-krat na leto na vrsto za odvzem krvi.

Kri dajejo v ambulanti v naselju Kidričevo. Ekipa za transfuzijo krvi bolnice Ptuj pride v Kidričevo. Darovalci krvi iz tovarne so različno stari, od 20 pa do 50 let. Predvsem so to moški, ker je zaposlenih v tovarni le malo žensk.

Najboljši krvodajalci so iz obrata elektrolize; za vsak odvzem krvi se jih prijavi po 30. Pa tudi v strojni delavnici je mnogo krvodajalcev. Ne zaostaja uprava podjetja, kjer je nad 15 darovalcev krvi; sam tehnični direktor inž. tov. Stane Tonejc je krvodajalec; daroval je kri ze 19-krat, Ivan Veble že nad 20-krat, Slavko Feguš 19-krat, in ostali.

Naš upokojeni član kolektiva tov. Martin Podgoršek, ki mu je bila potrebna transfuzija, mi je dejal: »Če ne bi bilo vas krvodajalcev, tudi jaz ne bi okreval; samo kri mi je pomagala, da sem zopet zdrav!«

Težak je bil začetek tega humanega dela, dokler se še ljudstvo ni zavedalo dragocene pomoči s krvjo. Sedaj se število krvodajalcev iz dneva v dan veča. Količine krvi, ki jo dobimo, niso male, ni jih pa še dovolj za potrebe današnje, moderne medicine.

Letos je prejelo 15 krvodajalcev zlate značke, 20 srebrne in nad 25 plastične značke. Na občinski proslavi za dan darovalcev krvi je prejelo naše podjetje diplomo s priznanjem, ki ga dobijo dobri kolektivi krvodajalcev. Vsi zdravi člani našega kolektiva naj bi se uvrstili med darovalce krvi.

Upoštevati bi morali, da je nešteto možnosti in nevarnosti, ko bi vsakdo izmed nas potreboval kri. To potrjujejo nesreče pri strojih, prometne nesreče itd. Najnevarnejše so elementarne nesreče, kot je to bilo 26. julija v Skopju, kjer je bilo potrebno za ponesrečence mnogo krvi. Po vsej naši državi so se takoj prijavljali ljudje, da bi darovali kri. Tudi v naši tovarni so bili krvodajalci takoj pripravljeni darovati. Telefon je neprenehoma zvonil. Krvodajalci so se prijavljali, pa ni bilo več potrebe. Za primer važnosti pomoči s krvjo in humanosti naj navedem samo to, da je poslala organizacija Rdečega križa Švedske že 26. julija, nekaj ur po nesreči, ponesrečencem v Skopje velike količine krvne plazme, to je konzervirane krvi in, da so je tudi od drugod pošiljali v Skopje večje količine.

V naši tovarni naj bi tekmovali obrati, kateri bo zbral več prijav krvodajalcev, ki bodo tudi darovali kri. Transfuzijska postaja v ptujski bolnišnici stalno potrebuje kri za tekoče potrebe bolnice, še več pa bi je potrebovala, če je želi imeti nekaj več za morebitne izredne nesreče.

Valter Kolarič

Skupina krvodajalcev iz našega kolektiva.

Sodobna stanovanjska zgradba TGA Kidričevo v Ptuju ob Ljutomerski cesti.

(Nadaljevanje s 4. strani)

ja. Sprejel sem prvo številko »Aluminija«. Počutim se bliže vam in ožje sem povezan z vami z istim ciljem. Samotaril sem kakor Robinzon na samotnem otoku. »Aluminij« mi je izpolnil to praznino, ki je nikdar ne čuti v toliki meri, kdor živi in dela v krogu svojih prijateljev in sodelavcev. Ni lahko sprejeti nase tako žrtev in ostati zvest svoji nalogi in kljub vsem težavam vršiti poverjeno službo vestno, po predpisih in izkušnjah, ki naj bodo v korist za celoten kolektiv. V glasilu »Aluminij« sem našel perspektivo in trdno oporo za svoje nadaljnje delo po zgledu tovarišev, ki žrtvujejo svoj prosti čas, ki je zelo kratek, za vsaj v kratkih besedah v spodbudo in razvedrilo celega kolektiva.«

Podpis FB.

Nepozabni spomini z letošnjega dopusta

Rijeka. Na pomolu pred parnikom »Pelješac«, ki odplove proti Crikvenici, Senju in Zadru, je nepopisna stiska. Od kod vse niso prispeli in kam vse ne potujejo udeleženci tega vrveža. Kovček, ki ga držim v roki, je nenadoma postal zelo težak. Ozrem se. Za mojim hrbtom se preriva postavna tovarišica, ki pritiska s pol svoje teže na kovček tako, da imam občutek, kot da nosim svinec. Zaman se poskušam otresti tega »sladkega« bremena. Prepustim se plimi in s potiskom na kovček naslonjene mase sigurno pristanem na krovu ladje.

Jutro je sončno in toplo. Reška luka je prepolna ladij, tako polna, da so nekatere od njih primorane čakati pred pristanom. Jutranje sonce obliva ves Kvarner, otoke, ki se, zaviti v rahlo meglico, prebujajo iz jutranje sivine, in obalo, tako da žari odblesk Sušaka v morju kot ena sama dragotina. Mi, ki potujemo samo do Crikvenice, smo srečni, da traja potovanje te preobremenjene ladje samo bežni dve uri.

Prvič smo namenjeni v naš dom na počitnice in odmor, zato tudi zgrešimo ekonoma Ivico, ki nas je prišel čakat z namenom, da bi nam olajšal prenos prtljage. Tako nam je ostalo samo, da se s postreščkom dogovorimo za »ekonomsko ceno«. Izmučenim od potovanja se nam je dozdevalo, da ne bo konca poti do doma, vendar je vse skupaj trajalo okrog 20 minut. Po opravljenih formalnostih in zajtrku, ki je bil za nas pripravljen, smo si ogledali to, kar bi naj odpravilo utrujenost delovnega človeka.

Za novinca je naš dom prijetno presenečenje. Obsega namreč vilo z lepo jedilnico in kuhinjo v pritličju ter nekaj sob in sanitarije v nadstropju. Ob vili je razmeščenih 8 4-ležiščnih weekend hišic z imeni, začetimi s črkami besede aluminij. Med vsemi pa se šopiri, ker je večja od drugih, montažna hišica »Slovenka«. Zares lepo urejeno in s polno domišljije. Pred samo vilo je lična terasa, s katere zagledate v meglo zaviti Velebit, otoka Krk in Cres ter celo Učko v Istri. Imenitno! Vse pa je obdano z obilnim zelenjem, kar je redkost na naši obali. To daje poseben mik in čar našemu domu. Kdor pride nepripravljen na vroče sonce, lahko po nekaj urah »kuhanja« zbeži v blagodejno senco in od tam opazuje z ležalnika vrvež turistov.

Rahlo senco neurejenosti opazite na potkah, ki vodijo do hišic, toda to bi se lahko dalo urediti z malo razumevanja za estetiko in z malim trudom.

Kdor je pristaš parole »čez komoditeto ga ni«, bo sigurno vesel plaže, ki se nahaja kar čez cesto. Letos je UO doma organiziral zalitje plaže z betonom, tako da je dovolj prostora za postavljanje ležalnih desk, ki so na razpolago.

Poseben pojem je hrana. Še tako lačnega in od vode izžetega gosta lahko »tetka« nasiti; če ste pa požeruh, vam strežno osebje z nasmehom na ustih postreže z dodatno porcijo. Za »repetaše« je tu pravi raj. Bife doma je vedno na razpolago s hladnimi alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami.

Nekaterim se dozdeva nerešljiv problem absolutizem upravnice. Kolikor se mu pravočasno, razumno in z uvidevnostjo uprete, boste na svoje in njeno zadovoljstvo dobro vozili.

Crikvenica lahko skupno z našim domom zadovolji vsak žep, če imate še tako globokega ali pa luknjo v njem.

»In počutje?« boste vprašali. Počutil sem se kot doma! Zaradi tega mi je nerazumljiv slab obisk doma, saj nas je bilo iz kolektiva le 6 družin.

Odšel sem zadovoljen, spočit in z lepimi spomini, ki jih tudi slaba cesta od Rijeke do Postojne ni mogla pokvariti. Globoko sem prepričan, da odhajajo vsi, ki redno obiskujejo Crikvenico, zadovoljni, tisti pa, ki še niso prebili dopusta v našem domu, so oškodovani za prijeten oddih na morju.

-uš

Štipendiranje in štipendisti

Kot bivši štipendist tovarne v Kidričevem bi se najprej zahvalil celotnemu kolektivu v svojem imenu in v imenu kolegov za pomoč, s katero nam je bil omogočen študij. Izrabil bi pa to priliko tudi za nekaj besed o štipendiranju s stališča študentov; zanj ne morem zagotovo trditi, da je popolnoma nepristransko.

V zadnjem času so se predpisi o štipendiranju in tudi zneski sami, v primerjavi s prejšnjimi, zelo izboljšali. Mimogrede naj omenim, da še v sicer redkih primerih čisto pravično ne uporabljajo teh predpisov do štipendistov, oziroma si jih v redkih primerih pravilno ne tolmačijo (primer Stojana Kerblerja).

Čeprav bi morda kdo dejal, da sem nehvaležen, bi hotel opozoriti za izvajanje teh predpisov odgovorne ljudi na neko pomanjkljivost, ki je ni težko odpraviti. Med tovarno in štipendisti namreč ni nobene povezave. Običaj je že, da skliče štipenditor vsaj enkrat na leto svoje štipendiste; na sestanku se pogovori z njimi o vseh morebitnih medsebojnih skrbeh, problemih in težavah.

Razen tega bi navedel še nekaj poizkusov, ki so v glavnem uspeli. Nekatere tovarne so namreč uvedle za štipendiste posebne nagrade. Za vsak opravljen izpit dajo študentu (odvisno od ocene na izpitu) določene denarno nagrado. To ni samo spodbuda za študente, temveč je razširjeno »nagrajevanje po učinku«.

Tudi za novo leto se izkažejo nekateri kolektivi z manjšimi spominskimi darili ali vsaj z odgovori na čestitke. V tem primeru niti ne gre za kaj večjega kot za pozornost; študent se tako še bolj zaveda, da mislijo nanj v kolektivu in da ga pričakujejo.

Ne bi mogel vsiljevati komisiji za štipendije svojega mnenja, vendar bi morda bilo dobro zlasti za štipendiste, če bi tudi o tem v bodoče kdaj razpravljala in sprejela primerne sklepe.

Inž. Marjan Hudina

Stanovanjski problemi in prosilci za stanovanja

Problem stanovanjske graditve tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič«, Kidričevo, predstavlja del občinske stanovanjske problematike in narekuje kolektivu te tovarne, da mora stalno iskati možnosti za novogradnje za svoje zaposlene in njihove družine.

Pri zadnjih novogradnjah v Ptuju z nad 70 stanovanji je bil upoštevan srednji svetovni nivo stanovanj in opreme, enako pa bo tudi v bodoče pri stanovanjskih zgradbah. Pri odločanju o obliki zgradbe in njenem obsegu upoštevajo organi upravljanja, po kakšnih stanovanjih je največ povpraševanja.

Če analiziramo vsaj 30 prošenj za stanovanja od vseh letošnjih prošenj, obstanemo pri ugotovitvi, da si želijo člani kolektiva večinoma srednje prostorna in srednje udobna stanovanja in razumejo pod tem 2 sobi, kuhinjo in druge pritikline. Večina prosilcev ima 3 do 5 članov družine in imajo tudi možnosti opremiti taka stanovanja. Drugi, redkejši prosilci pa prosijo glede na svoje potrebe za garsonjere ali pa za 3-sobna stanovanja.

Nagibi za prošnje za dosego stanovanj TGA so dokaj različni. Med prosilci je največ letnikov 1930 do 1940, torej mladih ljudi, ki so si ob različnih pogojih ustvarili družino in so se sprva zadovoljili z minimalnimi stanovanjskimi zahtevami. Nekaj jih stanuje pri moževih ali pri ženinih starših v skromnih sobicah velikosti 2×3, 3×3 ali 3×4 m, nekateri so podnajemniki ali začasni najemniki pri različnih lastnikih stanovanjskih prostorov. Nekatere prisilijo domači nesporazumi, druge interesi stanodajalcev, da morajo nekaj storiti za izboljšanje stanovanjskih razmer. Podatki o vseh skromnih začasnih stanovanjskih rešitvah pa povedo predvsem to, da so potrebne za urejeno družinsko življenje predvsem urejene stanovanjske razmere. Vsaka začasna rešitev kmalu pokaže, da je preračunana na del življenjskih faktorjev in na premajhen prostor, v katerem niti ni mogoče spati, kaj šele, da bi bil prostor za svobodno gibanje ali za domače delo. Ljudje, ki delajo v tovarni v nočnih izmenah, ugotavljajo, da se ne morejo spočiti, drugi ugotavljajo celo vrsto domačih težav, da je nemogoče vsako učenje otrok ali izobraževanje odraslih, da je nemogoče opremiti stanovanje itd. Vsi ti faktorji spravljajo še take optimiste iz dneva v dan v nejevoljo, ki jo stopnjujejo še nesporazumi in ni čudno, če si želi ta ali drugi ven iz družine, iz tesnobe, iz stiske, iz nemira in nejevolje, na boljše.

V navedenih prošnjah povedo zlasti utemeljitve, da si želijo nekateri iz oddaljenih krajev bliže tovarni (Čermožiše, Kicar, Ormož), da si želijo drugi iz tesnih domačih hiš, drugi vstran iz razprtij in nesporazumov v mirno okolje v Ptuj ali v Kidričevo. Prosilci iz Ptuja in iz okolice želijo iz stanovanj, kjer so jim ta odpovedali hišni lastniki, ali pa jim ti grozijo z odpovedjo, ali pa si želijo iz nehigienskih stanovanj. Nekaj je tudi prosilcev, ki ne morejo zdržati v manjših prostorih, ker se jim povečuje število družinskih članov, ali pa v stanovanjih, ki so jih dobili pod pogojem, da se bodo izselili po določenem času ali pa, da bodo stanovanje odsluževali z delom v kmetijstvu. In prosilci iz samega Kidričevega želijo iz samskega doma v družinska stanovanja ali pa v garsonjere, nekateri se želijo preseliti, ko se izprazni kako stanovanje, ali pa želijo zamenjati večje stanovanje za manjše ali obratno glede na člane družine, bolezen ali na nameravano ženitev.

Vse prošnje povedo predvsem to, da prosijo za stanovanja družine, ki same nimajo možnosti kupiti ali graditi stanovanja, in družine, ki vidijo edino v kolektivu ali v komunalni skupnosti rešitev in pomoč iz stanovanjske stiske. Nekaterim se to prej posreči, drugim pozneje, odvisno predvsem od tega, če so stanovanja na razpolago in od zadržanja zaposlenega na njegovem delovnem mestu ter od priporočila za ugodno rešitev prošnje. Samo reševanje prošenj glede na to ni ravno težko zlasti ob možnosti vselitev ljudi v novogradnje. Najteže je, ko ni za rešitev nikakršnih možnosti, ko ostane prosilcem samo eno, in sicer potrpljenje ali samostojno iskanje drugačnih možnosti za rešitev iz stanovanjske stiske.

V bodoče bo občina Ptuj še dalje podpirala in pospeševala stanovanjsko graditev in skupno z njo tudi naša tovarna, da bodo končno zasedli stanovanja tudi tisti, ki niso kljub čakanju v težkih razmerah obupali, da jih bo kolektiv rešil iz težke stanovanjske stiske.

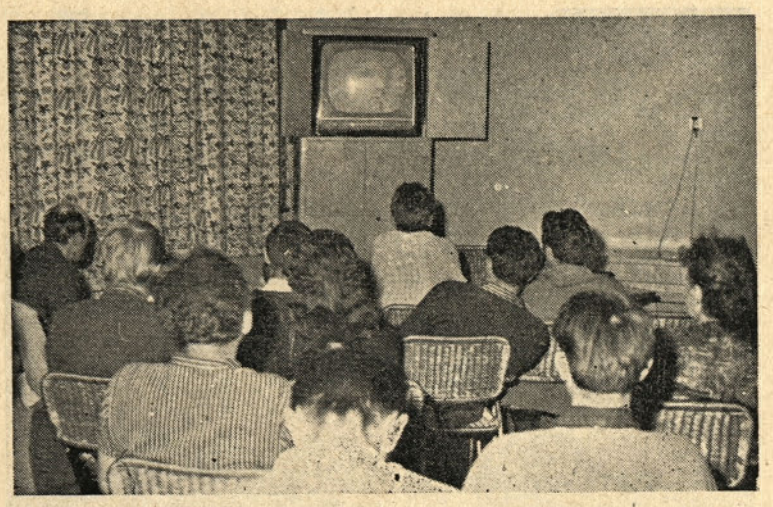

V delavskem klubu je največ obiskovalcev ob zanimivih televizijskih prenosih.

Delavski klub ima vedno mnogo gostov

Delavski klub v zgradbi restavracije v Kidričevem predstavlja za prebivalce iz naselja Kidričevo, za mladino in za odrasle družaben prostor za trezno razvedrilo in zabavo. Tovarniški odbor sindikata ga je ustanovil in uredil po zgledu klubov v drugih industrijskih središčih glede na želje prebivalstva in na možnosti, ki jih je za to imel. S tem je izpolnil eno izmed važnih želja ljudi, ki si želijo družabnosti v prostem času, kulturno zaposlitev in razvedrilo, obenem pa je izpolnil vrzel, ki je prej obstajala, ko so bili vsem stalno na razpolago le restavracija, kino in drugo.

Ureditev kluba daje obiskovalcem dve možnosti, in sicer zaposlitev s šahiranjem, čitanjem knjig in časopisov ali pa razvedrilo ob glasbi s plošč pa tudi z gledanjem televizijskih prenosov raznih svetovnih in domačih dogajanj. Slednje najbolj ugaja obiskovalcem delavskega kluba, zato se jih tudi nabere največ v času televizijskih prenosov (zasedenih vseh 40 sedežev). Zlasti v času reševanja ljudi po potresni nesreči v Skopju in poročanja o reševalnih delih, o prejetih sožaljih in pomoči iz domovine ter iz raznih strani sveta se je zbralo največ ljudi, ki nimajo doma televizorjev in jih razni dogodki zelo zanimajo. Sicer pa je mnogo ljudi ob športnih in drugih prireditvah doma in po svetu, na katere predhodno opozori časopisje in radio.

Delavski klub je odprt vsako popoldne in zvečer med 18. in 23. uro, in sicer v letnem času med 19. in 23. uro, v zimskem času pa med 18. in 20 uro, za kar skrbi upravnica kluba Jelka Kosi, ki si mora včasih zelo prizadevati, da se sestanejo v klubu le trezni gosti, ki ne motijo razpoloženja obiskovalcev kluba. Za klub skrbi tričlanski odbor sindikata po pravilniku poslovanja kluba.

V času montažnih del pri rekonstrukciji tovarne glinice in pri graditvi ter pri montažah v elektrolizi B zaposleni delavci, člani kolektivov raznih podjetij, ki so živeli v Kidričevem, so radi zahajali v delavski klub. Zanje je veljalo isto pravilo kot za domače goste: »Klub je le za trezne ljudi!«

Vse kaže, da bo sedanji prostor kluba prostorno začasno še ustrezal, da pa bo moral nabavljati vedno več primerne opreme, zlasti gramofonskih plošč, knjig, revij in časopisov, da se bodo v klubu radi našli tudi ljudje, ki doslej niso razumeli njegovega namena in bodo radi zahajali vanj brez bojazni, da bi jim ta družabnost tako škodovala, kot navadno škoduje ljudem, ki radi obsedijo v gostiščih in gasijo žejo pozno v noč.

-os

Novi člani kolektiva in društveno sodelovanje

Ob nastopu delovnega razmerja izpolni v našem podjetju vsak delavec vprašalno polo, v kateri odgovori med drugim tudi na vprašanje, v kateri politični organizaciji ali društvu, ki obstaja v našem podjetju, želi sodelovati.

Ko smo te podatke analizirali, smo dobili naslednje rezultate: od 20 anketiranih želi aktivno sodelovati v sindikalni organizaciji 14 delavcev, v ŠD »Aluminiju« 8, v ZMS 7, v ZKJ 4, v gasilskem društvu 4, v DPD »Svoboda« 1 in v strelski družini 1. Za nobeno od teh organizacij pa se niso odločili 4 delavci.

Iz teh analiziranih primerov je razvidno, da želi skoraj vsak delavec sodelovati v eni ali celo v več organizacijah. To bi bilo seveda zelo pozitivno, če ne bi ostale te želje v večini primerov le napisane. Razumljivo je, da niso delavci, ki pridejo v podjetje, tako iznajdljivi, da bi takoj našli pot za aktivno delo v tisto organizacijo, za katero so se odločili. Zato bi morala biti naša društva in organizacije bolj elastična ravno v zvezi z vključevanjem teh novo sprejetih v konkretno društveno delo.

Dogaja se, da ostajajo novo sprejeti, razen nekaterih častnih izjem, več ali manj pasivni za vse kulturno in športno udejstvovanje. Predolgo traja čakanje za navezovanje konkretnih stikov med organizacijo in posamezniki. To bi se moralo takoj začeti z vsakim novo sprejetim, da bi vedel, da ni zanj koristno samo njegovo službeno delo v določenih urah na njegovem delovnem mestu, ampak tudi društveno udejstvovanje v podjetju in izven njega, kar naj bi bila odlika slehernega člana našega delovnega kolektiva.

P. E.

Doslej nad 870.000 din pomoči

Na pobudo članstva kolektiva in s prizadevanjem sindikalnega odbora je bil ustanovljen oktobra 1961 sklad tovariške samopomoči pri sindikalni podružnici tovarne z namenom, da bi pomagal iz zbranih sredstev sklada družinam članov kolektiva, ko jih tudi materialno prizadene smrt katerega izmed članov ali njihovih najbližjih svojcev.

S pravilnikom o tem skladu je urejeno upravljanje sklada. Sredstva se stekajo vanj z mesečnim prispevkom 50 din od vsakega člana kolektiva; njegov prispevek je razviden v vsakomesečnem plačilnem seznamu. 1. avgusta 1963 je bilo v skladu 839.338 din. Od ustanovitve sklada pa do sedaj je bilo izplačanih 877.092 din.

S sedanjim pravilnikom je omejena pravica do pomoči le na člane kolektiva in na njihove najbližje svojce. Ob prispevku 50 din ni bilo mogoče razširiti teh pravic tudi na upokojence in na starše članov kolektiva, ker bi zahtevala taka razširitev povečanje prispevka na 200 din mesečno. O tem se sicer razpravlja med člani kolektiva, vendar še do spremembe pravilnika ni prišlo. Ko se bo po razpravah o spremembi za to odločil celotni kolektiv in bo vsak njegov član tudi voljan mesečno prispevati po 200 din, bo imel sklad tovariške samopomoči večje dohodke in tudi večje izdatke. Upravni in nadzorni odbor sklada bosta morala pred spremembo pravilnika in zneska prispevka temeljito proučiti vse možnosti za razširitev pravic do pomoči iz sklada in bosta morala dati sindikalnim podružnicam primerne predloge za diskusijo in za sklepanje o gospodarjenju s sredstvi v bodočnosti ob novih dohodkih in pravilih za delitev pomoči.

Pomoč med 20.000 in 70.000 din

Ob dosedanjem prispevku vsakega člana po 50 din je bilo mogoče izplačevati ob smrti **člana kolektiva** 70.000 din; ob **smrti nezaposlene žene** člana kolektiva 70.000; ob smrti **nezaposlenega moža žene,** ki je članica našega kolektiva, 70.000 din; ob smrti **zaposlenega moža žene,** ki je članica našega kolektiva, 40 tisoč din; ob smrti otroka, člana kolektiva, 20.000 din (do časa, ko se ni sam preživljal, npr. študent). Ob smrti člana kolektiva, ki nima žene in ne otrok, odobri upravni odbor iz sklada izplačilo do 40.000 din za pogrebne stroške. Upravni odbor odobrava izplačila pomoči šele po predložitvi osmrtnice in drugih potrebnih listin, ki opravičujejo izplačila določenih vsot iz sklada.

Največ problemov povzroča pri izplačevanju pomoči vprašanje vzdrževanja preminulih otrok, za katere je potrebno izplačati pomoč. Pomoči ne more dobiti v roke npr. oče, ki se za časa otrokovega življenja sploh ni brigal za otroka, niti ni zanj skrbel, ampak dobi pomoč otrokova mati, zlasti v primerih, ko je morala sodnim potom uveljavljati in mogoče celo izterjevati preživnino za otroka.

V primeru, če bi razširili pravico pomoči tudi na starše članov kolektiva in na upokojence, bi prihajalo večkrat do nejasnosti, kateri izmed njihovih otrok je upravičen prejeti pomoč po njihovi smrti, če jih je mogoče pomagalo vzdrževati in oskrbovati več otrok. V takih primerih bi morali vsekakor krajevni uradi, ki najbolj poznajo razmere družin na svojem območju, v potrdilih točno opredeliti, kdo je upravičen do pomoči po pokojnikovi smrti. Tako ne bi prihajalo do sporov v zvezi s pomočjo, ki že itak ni visoka in pokrije večkrat le pogrebne stroške.

Potrebna rezerva za večje nesreče

Kakorkoli bi se lotil upravni odbor reševanja tega problema, bi moral upoštevati, da je doslej dobival sklad sredstva iz rednega dotoka in da je imel izdatke le ob občasnih dogodkih, ki so prizadeli posamezne družine. Sklad bi moral imeti stalno v rezervi nekaj sredstev za primere, ko je istočasno prizadetih več družin članov kolektiva (nesreče pri delu, prometne in druge nesreče) in ko je potrebno pomagati z večjimi denarnimi vsotami, kot bi jih zmogel naš sklad ob sedanjih dohodkih.

Vprašanje nadaljnjega večanja sklada tovariške pomoči in širitve pravic članov kolektiva po tem pravilniku je le eno izmed mnogih vprašanj, ki še čakajo upravni in nadzorni odbor sklada pa tudi odbore sindikalnih podružnic. Ta vprašanja bodo laže rešili le ob sodelovanju celotnega kolektiva, ki daje sredstva in ima tudi pravico odločati, kdo naj ima do njih pravice in v kakšnem obsegu.

M. V.

Delo in naloge izobraževalnega centra

Izobraževalni center dela od leta 1960 in je v tem času organiziral 34 tečajev in seminarjev, v katerih je bilo 1116 članov kolektiva. Tečaji so bili raznih stopenj in po trajanju zelo različni. Bili so to tečaji za PKv, Kv in VK delavce, specializirani tečaji za voznike električnih vozičkov, za elektro in argonske varilce, žerjaviste in podobno. Trajanje tečajev je bilo različno, od 25 do 450 ur. Nadalje je bilo več seminarjev za praktikante raznih strokovnih šol in absolvente osemletk. Na pobudo aktiva ZB je bil tečaj za pridobitev kvalifikacije in visoke kvalifikacije elektro in kovinske stroke; tega so lahko obiskovali tudi ostali člani kolektiva.

Vsi tečaji, ki so pripravljali tečajnike za izpite kvalificiranih oziroma visoko kvalificiranih industrijskih delavcev, so bili po programu, ki je bil predpisan z Uradnim listom. Vsebina programa ni bila vedno v skladu z zahtevami delovnega mesta, ki ga zaseda tečajnik. Tečaji, ki so bili organizirani samo za potrebe podjetja (elektro vozičkarji, elektro varilci in argonski varilci...), pa so imeli program, sestavljen v podjetju in prilagojen zahtevam delovnega mesta, saj je bilo le-to izhodišče.

Po reformi strokovnega izobraževanja je naloga izobraževalnega centra, da bo vzgajal in izobraževal člane kolektiva samo za potrebe podjetja in po programih, ki izhajajo iz zahtev delovnega mesta; po programu, ki je sestavljen izven podjetja — določen s predpisom republiških ali zveznih organov, pa bo izobraževal člane kolektiva le za tista delovna mesta, ki so pod stalno kontrolo teh organov (strojna energetika, transport, živila...).

Dosedanja triletna praksa (odkar obstoja izobraževalni center) je pokazala, da so le tisti tečaji redno obiskani, pri katerih je izpit s predpisom vezan na delovno mesto, in pa seminarji, ki so bili v delovnem času. Ostali tečaji pa »izgubljajo« slušatelje iz dneva v dan, tako da pridejo včasih v tako kritično fazo, da bi jih bilo treba razpustiti. Tak primer je bil v sezoni 1960/61, ko se je za tečaj KV delavcev kemično-metalurške stroke prijavilo 77 slušateljev; po 5 mesecih predavanj je tečaj obiskovalo le še 5 do 7 slušateljev. Tečaj je bil razpuščen in naslednje leto ponovno organiziran; takrat je končalo ta tečaj 41 slušateljev. Potrebe na delovnem mestu pa so ogromne.

V podobne težave je v letošnji sezoni zašel tečaj za mojstre in izmenske vodje, za katerega se je prijavilo 55 kandidatov (10 prijavljenih sploh ni prišlo niti enkrat); precej jih je opustilo tečaj kar v začetku, nekaj pa ob prvem izpitu, tako da jih je sedaj le še 20 ali 36,4 % od prijavljenih. Ker so slušatelji iz različnih strok, poslušajo le predavanja splošnih predmetov skupaj, a o tehnologiji proizvodnje pa vsaka stroka posebej; tako bo po razdelitvi na stroke stanje sledeče: gliničarji — 9, elektrolizerji — 4, livarji — 3, plinarji — 3, gradbena sekcija — 1. V taki zasedbi pa ne morejo biti predavanja po strokah. Da bi vsem tem vestnim in marljivim slušateljem vendarle omogočili dokončati tečaj, je upravni odbor sklenil, naj napišejo predavatelji za vse omenjene stroke skripta in jih razdelijo med slušatelji; k temu je potrebnih slušateljem nekaj ur, ko jim bodo dali avtorji navodila za uporabo skript. O strokovnem izobraževanju vseh, ki se še niso prijavili za potrebno šolanje ali so ga prekinili, pa jim je za delo na odgovornih delovnih mestih potrebno dodatno izpopolnjevanje, bo UO še posebej razpravljal. Zanimivo pri vsem tem je, da je to prvi tečaj te vrste v podjetju in da je prav tega kadra v podjetju premalo oziroma nima ta kader zahtevanega strokovnega znanja. Po podatkih kadrovske službe je 89 članov kolektiva, ki bi morali imeti tak tečaj glede na delovno mesto, ki ga zasedajo.

Program je bil izdelan v podjetju in so avtorji programa upoštevali potrebe delovnega mesta, tako da bi vsakemu slušatelju in absolventu tečaja olajšali delo, bodisi v strokovnem, organizacijskem in družbeno-političnem pogledu. Vsak, ki se je na delovnem mestu izkazal kot dober praktik, bi si s pridobljenim teoretičnim znanjem še izpopolnil znanje ter bi olajšal delo sebi in svojim sodelavcem. Dober delavec, ki je brez teoretičnega znanja, bi lahko bil še boljši, če bi k praksi dodal še poznavanje tehnološkega procesa. Če pomislimo, da sloni na mojstrih dve tretjini celotne proizvodnje (popoldansko, nočno in nedeljsko delo), je več kot dokazana potreba po širši strokovni in družbeno-politični razgledanosti mojstrov.

Vse probleme o izobraževanju in strokovnem izpopolnjevanju je na široko obravnavala kadrovska komisija pri CDS na svoji redni seji dne 10. julija 1963 in je sprejela sledeče sklepe: Kadrovske komisije pri EE so dolžne do 15. septembra 1963 razpravljati o vseh zaposlenih, ki nimajo predpisane strokovne izobrazbe in se ne izobražujejo za delovno mesto, ki ga zasedajo. Predlagajo naj pristojnim vodjem EE zamenjavo z delavci, ki imajo ustrezno kvalifikacijo in ostale pogoje za napredovanje.

Odgovarjajoče službe podjetja je potrebno zadolžiti, da objavijo za vsako izpraznjeno oziroma prosto delovno mesto v rangu od preddelavca naprej notranji razpis. Če je notranji razpis brezuspešen, se razpiše delovno mesto v skladu z določili Pravilnika o delovnih razmerjih.

Delavec, kandidat za premestitev na vodstveno delovno mesto, mora biti vsestransko sposoben za opravljanje dela na takem delovnem mestu. Sposobnost bi naj ugotovil s preizkusom znanja izobraževalni center po določenem programu.

Kadrovska komisija predlaga vsaka 3 leta preizkus znanja pri vseh delavcih, ki so na vodstvenih položajih, vse do položaja vodilnih delavcev.

Vsaki dve leti naj bo preizkus znanja pri vseh delavcih, ki so razporejeni na delovna mesta administratorjev.

Izobraževalni center naj pripravi osnutke programa za preizkus znanja do konca leta.

-ČK

SLABO SPRAVLJEN MOPED COLIBRI

V nedeljo, 11. avgusta 1963, dopoldne je našla patrola tovarniške straže (Stanko Pondrk) v grmovju gozda na vzhodni strani parka pri upravi dvosedežni moped colibri v uporabnem stanju. Števec kaže 2.904 km. Moped je moral biti v gozdu že pred deževjem, ki je bilo v zadnjem času. To se da sklepati po rji na nožnikih in po odlepljenem usnju na sedežu.

O najdbi je obvestila tovarniška straža org. LM, ki bodo našli prizadetega lastnika pogrešanega motorja.

Sodelovanje z mladinskimi aktivi

V Zvezo mladine v TGA »Boris Kidrič« Kidričevo je vpisanih 99 članov, od tega 18 članic. Mladinke in mladinci so predvsem iz okolice, le malo jih je iz naselja samega, in sicer samo 12.

Zvezo mladine v tovarni vodi tovarniški komite, njegov predsednik pa je tov. Franc Lah. Tovarniški komite šteje 9 članov, in sicer 4 mladinke in 5 mladincev. Delo komiteja ni lahko, saj mora skrbeti za poživitev celotne organizacije.

Mladinska organizacija se deli v dva aktiva, in sicer Aluminij-glinica s strojno energetiko in Uprava-vzdrževalni obrati. Takšna razdelitev aktivov je od združitve vzdrževalnih obratov v ekonomsko enoto, ker je lažje sklicevati sestanke, če so združeni vsi proizvodni obrati in vsi, ki delajo v 8-urniku.

Priznati pa moramo, da aktiv Aluminij-glinica s strojno energetiko nekoliko zaostaja za delom aktiva Uprava-vzdrževalni obrati. Tega ni krivo vodstvo aktiva, saj sklicuje sestanke, vendar mu to ne uspe.

Tovarniški komite ZM je na svoji 2. redni seji dne 6. decembra 1962 sprejel program dela in že nekatere točke tega programa tudi pozitivno rešil oz. opravil.

S programom dela je določeno, da se mladinci udeležijo večerne politične šole. V letu 1963 so uspešno končali to šolo 4 mladinci. — Na programu so tudi mladinske delovne akcije in v zvezi s tem je tovarniški komite sklenil, da bo sodeloval pri gradnji bazena v Kidričevem vsak mladinec s 6 prostovoljnimi urami; ta obveznost še ni v celoti izvršena.

Mladina je tudi prevzela nalogo, da bo čimveč sodelovala z mladinskimi aktivi drugih delovnih organizacij. Tako je bilo za 4. avgust pripravljeno športno srečanje v Rušah z mladinskimi aktivi Ruše — Impol — Kidričevo. Mladina iz tovarne je že bila na obisku na Ravnah in v Rušah; od tam sta mladinska aktiva obiske vrnila. Mladinci so v glavnem razpravljali o problematiki na mladinskem področju in tem, kako bi pridobili čimveč mladine k aktivnemu sodelovanju.

Mladinski aktiv TGA je prevzel tudi nalogo, da bo sodeloval v pripravah za volitve. Tako je dne 1. in 2. junija 1963 priredil za predvolilno kampanjo in tudi za počastitev Dneva mladosti mladinski festival, ki pa pri športnih srečanjih ni v celoti uspel.

Dosedanje delo ZMS predstavlja le del sprejetega programa za letošnje leto. Ostali del programa bo zahteval aktivnost vsega članstva, da bomo lahko na prihodnji konferenci sporočili, da je letošnji plan izvršen in da bomo prevzeli nove naloge.

A. K.

Na enomesečni praksi v Kidričevem

V tovarni glinice in aluminija »Boris Kidrič«, Kidričevo, je bilo na enomesečni praksi 30 dijakov in dijakinj nižjih in srednjih šol in nas nekaj študentov iz višjih šol iz Maribora in Ljubljane. Sprejeti smo bili na priporočilo šol oziroma na lastno prošnjo.

Na prakso sva prišla midva 5. julija 1963. Nekateri so prišli že po 20. juniju. Vsega nas je bilo 14 fantov in 16 deklet. Pri tem niso všteti praktikanti iz osemletk, ki so bili na praksi letos maja.

Prvi dan sva se prijavila kadrovski službi v tovarni, od koder so naju napotili, mene, Hermana, v pisarno elektrolize k tovarišu Rudiju Majcenu, mene, Jožeta, pa je vodja proizvodne enote glinice inž. Franc Auer napotil k tehnikoma Jožetu Špicerju in Viktorju Hazabentu. Vse praktikante, pa tudi naju, je zelo zanimalo, kako nas bodo v tovarni obravnavali, kam nas bodo napotili na prakso in kaj bomo delali. Nekateri še sploh niso bili v tovarnah in v njihovih kolektivih. Midva sva že bila in kljub temu naju je posebej zanimalo, kako bo v Kidričevem. Končno morava priznati, da je napravil na naju prijeten vtis odnos vseh ljudi do dijakov in študentov na praksi in da noben ni dobil občutka, da smo kolektivu odveč in podobno. Tega občutka smo se vsi najbolj bali.

V času prakse sva dobila midva, prav gotovo pa tudi drugi praktikanti, precejšen vpogled v obratovanje tovarne in v poslovanje podjetja. Ob sobotah je bil v izobraževalnem centru za nas praktikante 3-urni seminar. Predavatelji iz centra so nam raztolmačili razvoj in pomen tovarne glinice in aluminija za gospodarstvo SFRJ pa tudi za našo občino, pomen samoupravljanja in namen higiensko-tehnične zaščite. Po končanem seminarju smo si vsi skupaj pod vodstvom varnostnega tehnika Aleksandra Sankoviča ogledali obrate. Ostale dneve in čas smo porabili za razna dela, ki so pač primerna za praktikante, saj so njim bolj v pouk in korist kot pa sami tovarni.

Naše slovo od ljudi v tovarni je bilo enako prisrčno, kot je bil naš sprejem, ko smo prišli. V tovarni preživeti čas nam bo ostal v prijetnem spominu, zlasti ker nam bo poleg izkušenj koristila tudi nagrada, ali kako bi že imenovali prejetih 11.000 do 13.000 din za nabavo potrebščin za nadaljnji študij.

Za vso pozornost, naklonjenost in skrb za nas med prakso ter za prizadevanje, da smo si pridobili nekaj izkušenj pa tudi nekaj dinarjev za šolo, celotnemu kolektivu, zlasti pa članom kolektiva, pri katerih smo prakticirali, prav iskrena hvala!

Herman Škrinjar
in Jože Antonič
iz Ptuja

Praznovanja 5. občinskega praznika občine Ptuj in slovesnosti ob odkritju spomenika v Halozah padlih borcev NOV in žrtev fašističnega nasilja, ki je bilo 11. avgusta 1963 v Cirkulanah pri Borlu, se je udeležilo tudi precej članov našega kolektiva iz samih haloških predelov ter iz naselja v Kidričevem in v Ptuju.

Za občinski praznik v Cirkulanah

Občinski odborniki ter republiški in zvezni poslanci, člani našega kolektiva, so bili osebno povabljeni na slovesnost v Cirkulanah in jih je nekaj tudi sedelo na tribuni za goste, ostali pa so bili med številno množico (nad 2.000 ljudi) okrog spomenika.

Z dobro organizacijo, z veliko udeležbo, zlasti pa z odkritjem lepega spomenika v Cirkulanah je uspelo tudi 5. praznovanje občinskega praznika. Za ta praznovanja je značilno, da so vsako leto na drugi strani občinskega območja. Z njimi dobiva vse območje priznanje za vse napore in prizadevanja ter za uspehe v graditvi socializma.

Poučne strokovne ekskurzije

Dosedanje izkušnje potrjujejo, da je izmenjava mnenj med sindikalnimi aktivi zelo koristna oblika vzgoje kadrov, saj se tako seznanjajo člani enega aktiva z načinom dela in z uspehi drugega aktiva. Razen tega so te poučne ekskurzije tudi rekreativno-turističnega pomena.

Kako se to izvaja v našem kolektivu? Tovarniški odbor sindikata je predvidel v proračunu za 1963. leto med drugim tudi sredstva za te namene. Ker je pri nas delno decentralizirano tudi finančno poslovanje sindikalne podružnice, so dobile sindikalne podružnice in njihova vodstva na razpolago sredstva tudi za ta namen. Torej je odločitev, kdaj in kam organizirati poučno ekskurzijo, odvisna od sindikalnih podružnic, ki so dolžne skrbeti za te ekskurzije in upoštevati navodila tovarniškega odbora za črpanje sredstev. Pogoj za organiziranje ekskurzije je dogovor z drugim aktivom sindikata, ki bo zagotovil ogled podjetja in možnost, da se bodo gostje dogovorili z aktivisti obiskanega podjetja. V takšnih primerih lahko uporabijo sindikalne podružnice sredstva za kritje stroškov prevoza.

Pričakovali smo, da bo v tem času več spodbud za poučne ekskurzije, ker so prav v tem letnem času tudi rekreativnega pomena. Sindikalne podružnice ne smejo podcenjevati te zadeve, ker zanima člane našega kolektiva delo in življenje drugih kolektivov in obratno.

Vodstva sindikalnih podružnic naj čimprej predlagajo tovarniškemu odboru, kam želijo oditi na poučno ekskurzijo, da se bo sporazumel s podjetji, ki bi jih radi obiskali. Priporočljivo je, da bi obiskali večja podjetja, zlasti sorodna podjetja, v katerih je delavsko upravljanje na primerni stopnji razvoja; njihove in naše izkušnje bodo koristne za njihovo in naše nadaljnje delo. Tudi to, kakšen naj bo obseg ekskurzij, naj določi vodstvo sindikalne podružnice ob upoštevanju razpoložljivih sredstev in upravičenosti za poučno ekskurzijo za aktiviste in za druge člane kolektiva.

Do sedaj je organizirala poučno ekskurzijo le še sindikalna podružnica vzdrževalnih obratov, in sicer je obiskala tekstilno tovarno MTT — obrat Ljutomer glede na obojestransko željo po izmenjavi mnenj in izkušenj iz delavskega samoupravljanja. Počasi ji sledijo še druge.

Analiza dosedanje porabe razpoložljivih sredstev potrjuje, da smo namenili v preteklih letih in v tem letu za te namene sicer skromna sredstva, vendar še teh doslej nismo izkoristili.

V naše podjetje prihajajo poučne ekskurzije (strokovne in politične narave) s koristnimi nameni, ki so tudi nas silili, da smo predvideli in zaprosili ter dobili od organov upravljanja odobritev za tako potrebna sredstva.

O tem vprašanju se bo potrebno še več pogovoriti in začeti s sistematičnim delom in z izvajanjem vseh točk programa za letošnje leto.

-mi

Življenje in delo tabornikov

V letošnjem letu se je aktivnost tabornikov razživela, kar tudi dokazuje, da je vsebina dela tako zanimiva in obenem privlačna, da se neprestano vključujejo novi člani. Za našo organizacijo je bilo posebno doživetje okrajno tekmovanje tabornikov, ki je bilo dne 22. in 23. junija letos v Kidričevem. Tega tekmovanja se je udeležilo 180 tabornikov iz mariborskega okraja. Marsikdo se je ustavil ob pogledu na lepo urejen taborni prostor pred osnovno šolo. Tudi naši taborniki so se na to tekmovanje temeljito pripravili, saj so tabornice dosegle drugo mesto od 27 tekmovalnih ekip, mlajši taborniki pa so z velikim uspehom nastopali ob tabornem ognju s harmonikarskimi točkami, recitacijami itd. Za tako lep uspeh moramo izraziti iskreno zahvalo upravi podjetja, organom upravljanja, tovarniškemu odboru sindikata, SZDL, ZB, ŠD »Aluminija, ZROP in ostalim organizacijam, predvsem pa članom strelske družine in vsem ostalim tovarišem, ki so nam pri samem tekmovanju pomagali.

Naša organizacija ima še mnogo lepih načrtov za bodoče delo, kot npr.: dnevne izlete, 2—3 dnevna samostojna taborjenja, pohode po partizanskih poteh, udeležbe na proslavah, tečajih itd., kar pa bomo lahko uspešno izvedli le z razumevanjem staršev. K temu naj navedemo, da taborniška organizacija vzgaja mlade ljudi na svetlih tradicijah NOB, v ljubezni do socialistične domovine in vsega, kar je napredno in pošteno. Taborniki se med drugim seznanjajo z zgodovino revolucionarnega delavskega gibanja in ZK, spoznavajo velike uspehe naše socialistične graditve in se tako pripravljajo za čas, ko bodo kot mladi proizvajalci in upravljalci prevzeli na svoja ramena odgovornost za nadaljnjo graditev naše socialistične domovine.

Tako se ob tej priliki obračamo na vas, starši, da omogočite svojim otrokom vključitev v taborniško organizacijo, kakor tudi želimo, da sami pridete med nas, da boste poslušali naše pesmi ob tabornem ognju, spoznali naše delo, videli in se prepričali o veselem in radostnem življenju mladega rodu v taborniški organizaciji.

P. E.

Praktična uporaba aluminija v Jugoslaviji

Inž. Marija Keržar

Z naglim napredovanjem je zavzel aluminij v zadnjih desetletjih važne položaje v celotni tehniki — tako v inozemstvu kakor tudi pri nas doma. Karakteristične lastnosti te kovine odpirajo vedno znova nova področja uporabe, potrebno je le temeljito delo strokovnjakov pri osvajanju aluminija in aluminijskih zlitin ter njih predelave v pol- in končne izdelke. Lahko bi trdili, da smo naredili v tej smeri velik korak naprej, če si pogledamo nekaj primerov, kje in zakaj se že uporablja aluminij.

Visoka električna prevodnost (35—36 S) ob sorazmerno visoki trdnosti (18 kg/mm) sta bila vzrok, da je aluminij zamenjal bakrene vodnike v prenosnih linijah — daljnovodih visoke in nizke napetosti.

Aluminijska folija se uporablja za izdelavo kondenzatorjev. Aluminijska pločevina za ohišja števcev itd. (Iskra Kranj).

Aluminijske okrogle in profilne cevi za gradnjo televizijskih anten (Elrad Radgona).

Aluminijski profili za luči cestne razsvetljave, cevi za lestence (Elektrokovina Maribor).

Za prenos električne energije v elektrolizi Kidričevo, se uporabljajo električni trakovi, liti po kontinuirnem postopku (Kidričevo).

Mala specifična teža, dobra korozijska odpornost, možnost vsestranske površinske obdelave, lahka obdelava, preoblikovanje, vezava, zadostna trdnost (aluminijske zlitine) itd., vse to je dalo osnovo za vsestransko uporabo aluminija v konstrukcijske namene.

Poleg velike uporabe aluminijske pločevine in profilov v ladjedelništvu in letalstvu bi omenili tudi uporabo aluminija pri izdelavi železniških vozil — okna, notranja oprema potniških vagonov (Tov. železniških vozil Maribor, Goša, Smederevska Palanka itd.).

Izdelan je prvi kompletni vagon iz aluminija — tudi nosilni del (Janko Gredelj — Zagreb).

Ca. 500 ton profilov iz aluminijskih zlitin se letno vgradi v avtomobilski — karoserijski industriji (Avtomontaža — Ljubljana, Zagreb Novi Sad, Sarajevo in Skopje itd.). Aluminij se uporablja tudi za litje motorjev, litje batov itd. — (TAM Maribor). Velika sposobnost aluminija za odbijanje svetlobnih žarkov omogoča uporabo aluminijske pločevine za izdelavo reflektorjev (Saturnus-Ljubljana).

Iz Maribora nas popelje na Pohorje vzpenjača. Aluminijske kabine težke 140 kg so bile izdelane po licenci. Konstrukcijski oddelek (Impol — Metalna) pa je izdelal nov tip kabin težkih 93 kg, ki že obratujejo na relacijah Zagreb—Sljeme, Tetovo—Popova Šapka, Sarajevo—Trebišič.

(Dalje prihodnjič)

Aluminij je bil dražji kot zlato

Aluminij je še mlada kovina. Hiter razvoj aluminijske industrije pa omogoča, da lahko v relativno kratkem časovnem razmahu sledimo razvoju cene te kovine.

Stroški za prvi kilogram aluminija, ki ga je v Franciji leta 1854 proizvedel Sainte-Claire Deville, so znašali 40.000 zlatih frankov. Cena 1 kg čistega zlata je bila 3444,44 frankov, torej je bil prvi kilogram aluminija 11,6-krat dražji od 1 kg zlata. V tem času je imel aluminij značaj žlahtne kovine, saj so ga hranili v cesarski zakladnici in so iz njega kovali denar. Z izumom novih načinov za pridobivanje aluminija je njegova cena hitro padala. Leta 1885 je bil aluminij še 7-krat dražji od srebra, štiri leta kasneje pa je postal cenejši od srebra in je stal kilogram 170 frankov. Leta 1889 je bila cena aluminija 60,95 frankov, vendar je bil aluminij kljub temu še trikrat dražji od kositra.

Razvoj tehnike in neprestane oboroževalne tekme zahtevajo ogromne količine aluminija. Zato proizvodnja nenehno raste, cene aluminija pa so temu ustrezno nižje.

—

Strešno ogrodje iz aluminijskih profilov za poslovne objekte in za stanovanjske zgradbe ni več redkost, zlasti odkar je opozorilo svet na veliko odpornost aluminija v požarnih nesrečah newyorško gasilsko poveljstvo. Od leta 1960 dalje je veliko povpraševanje za profili iz aluminija, ki so primerni za strešno ogrodje, ki je uporabno tudi po prestanem požaru.

—

Stebri za daljnovode visoke napetosti so lahko tudi iz aluminijskih profilov. 24 m visok steber iz aluminija tehta največ 1.225 kg. Prvi tak steber so prenesli z montažnega prostora firme ALCAN na lice mesta s helikopterjem Sikorsky S-58.

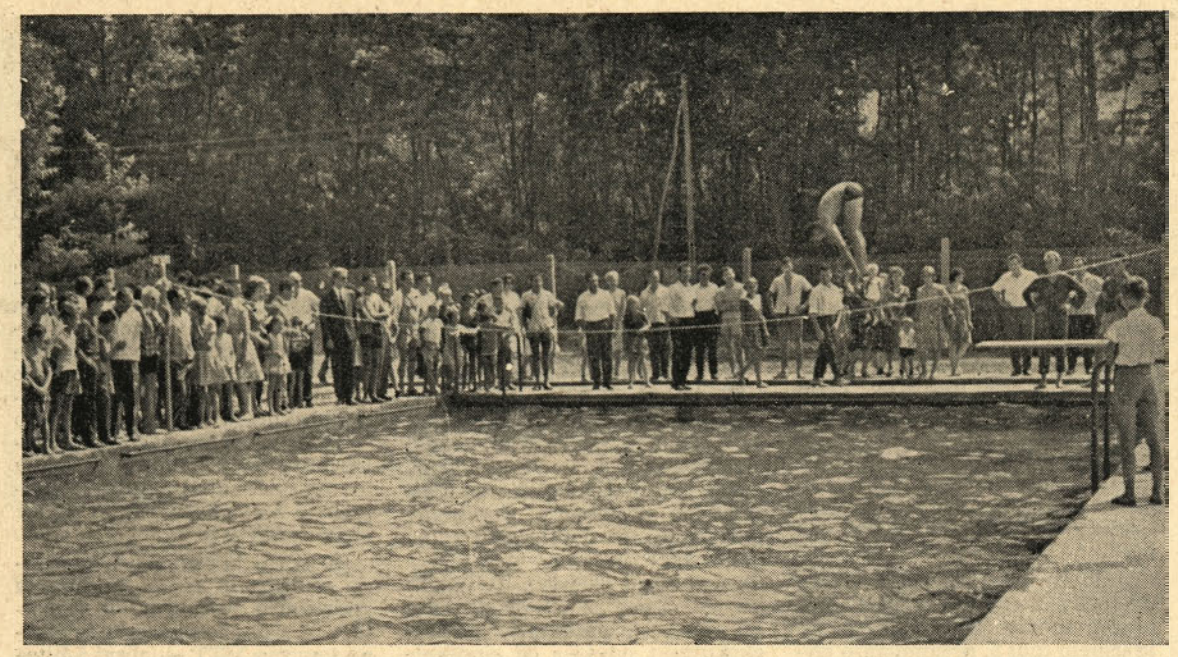

Okrog bazena, ki je bil izročen namenu v nedeljo, 4. avgusta, se je po otvoritvi kopališča zbralo mnogo gledalcev in kopalcev.

Kopalni bazen je dnevno poln kopalcev

V nedeljo, 4. avgusta 1963, je bil kot nalašč izredno vroč, sončen dan. V Kidričevem je bila brez težav praktična otvoritev letnega kopališča s skokom prvih kopalcev v mirno, temnomodro vodo v bazenu. Za konec otvoritvene slovesnosti pri vhodu je prerezal direktor tovarne inž. Franjo Grünfeld trak in ko je vrgla Kolaričeva pionirka iz roke rdeč cvet pelargonije v napolnjen bazen, se je začelo za navzoče in poznejše kopalce novo veselje — prijetno kopanje. Ves dan je bilo kopališče polno odraslih in mladine. In tako je sedaj vsak dan.

Do 10. ure, ko je bila napovedana otvoritev, se je zbralo pred vhodom v kopališče kar precej ljudi iz Kidričevega in Ptuja. Nekaj se jih je postavilo kar na sonce, da so se potili, ostali pa so si pomagali v senco, pod drevesa pred vhodom.

Slovesnost je začel v imenu Stanovanjske skupnosti Kidričevo pravnik Janko Babnik in je pozdravil navzoče predstavnike, nato pa sta Franček Kranjc, predsednik skupnosti, in Maks Žmauc, predsednik SZDL, v krajših nagovorih opisala izgradnjo kopališča in podčrtala pomen kopališča v Kidričevem kot rekreacijskega pa tudi kot turističnega objekta, ki bo privabil marsikateri kolektiv, ki pride gledat tovarno in naselje.

Tov. Franček Kranjc, ki je sam žrtvoval ogromno časa za zgraditev tega objekta, je pohvalil požrtvovalnost Janka Kranjca, Matevža Cestnika, Maksa Meleta, Dominika Rumeža, Franca Vrežeta, Ivana Vebleta, Jožeta Operčkala, inženirja, Franca Brgleza in Rajka Topolovca ter strokovne delavce »Gradisa«, »Drave« in servisnih služb stanovanjske skupnosti, ki so s svojimi deli v prostem času, večkrat tudi ponoči, mnogo prispevali k zgraditvi kopališča.

TGA je podprla graditev s 3,430.000 din, občina pa z 1 milijonom dinarjev. Z materialnimi ter s strokovnimi in drugimi uslugami so podprli graditev kopališča »Gradis«, »Drava«, Kmetijski kombinat Ptuj, Elektromontaža in splošna industrija Maribor, Elektrosignal, »Metalna« in osnovna šola Kidričevo. Vrednost te pomoči se ceni na najmanj dva milijona dinarjev. Pri tem niso všteta dela, ki so jih opravili ljudje iz naselja in iz podjetij z udarniškim delom, pri katerem zaslužijo vse priznanje in pohvalo ljudje, odrasli in pionirji, ki so za kopališče mnogo storili.

Bazen velikosti 25 × 11 m s skakalno desko bo služil za kopanje odraslih in mlajših plavalcev, manjši bazen (8 × 6 m) pa bo služil otrokom. Okrog bazenov je lep, 8000 m² velik, s pleteno žico ograjen prostor za sončenje, senčenje in igranje. Kopališčna zgradba ima garderobne prostore s kabinami za preoblačenje, 94 garderobnih omaric, glavni vhod z blagajno, okrepčevalnico s točilnico, shrambo za kopališčni inventar ter sanitarije. Zazidalna površina meri 262 m². Na prostoru okrog kopališča bo še igrišče za odbojko, otroško igrišče, rusko kegljišče in še kaj koristnega, da bo kopališče res pravi rekreacijski center.

Franček Kranjc se je vsem, ki so pomagali ustvariti to kopališče, prav lepo zahvalil in želel, da bi tudi njim služilo za krepitev moči in zdravja.

Maks Žmavc je izrekel priznanje Svetu stanovanjske skupnosti in gradbenemu odboru v Kidričevem, še posebej pa predsedniku sveta Frančeku Kranjcu glede na njegovo izredno prizadevnost in trud ter je poudaril, naj bo ta objekt v ponos in nadaljnja izpodbuda za uresničenje nadaljnjih ciljev dela Stanovanjske skupnosti v Kidričevem.

Babnikova hčerkica je postregla s škarjami direktorju tovarne inž. Franju Grünfeldu, ki je po kratkem nagovoru z zahvalo vsem sodelujočim prerezal vrvico in izrezal rdeč cvet pelargonije. Kolaričeva hčerkica je nato vrgla cvet v bazen in s tem je bil bazen odprt za kopanje. Ljudstvo se je hitro zvrstilo okrog bazena in nikogar ni motilo pljuskanje vode, ko so skakali kopalci vanjo z odskočne deske in z obrežja. Vedno večji živ-žav je bil v velikem in malem bazenu in tudi prostor bifeja je bil zaseden. Aeroklub Ptuj je poskrbel za nekaj zanimivih poletov dveh športnih letal nad kopališčem in zbranimi gledalci.

Predsednik stanovanjske skupnosti Franček Kranjc in drugi so imeli še precej dela, da se je lahko šel kopat šele popoldne. Takrat so ga sodelavci pri izgradnji kopališča na ramenih odnesli do bazena.

Že v ponedeljek dopoldne so bile razprodane vse vstopnice (20 do 60 din). Sedaj je vsak dan ves dan odprto kopališče in polno veselih in razigranih kopalcev ter nasmejanih gledalcev. — *KV.*

IZDAJA
DELAVSKI SVET
TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA
»BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO

Urejuje uredniški odbor: predsednik Marjan Bizovičar, člani: Vida Detiček, Anica Klajnšek, Anton Kozoderc, Ivan Mazera, Franc Meško, Simon Pešec, Ivan Tušek, Franc Vrlič, Mirko Zupanič

Odgovorni urednik: Jože Vrabl

Naslov uredništva: Aluminij Kidričevo

Tekoči račun pri NB Ptuj 604-19-1-320

Telefon: 23-12/211

Rokopisov ne vračamo

Tisk: tiskarna časopisnega podjetja »Mariborski tisk« Maribor

Personalne spremembe

Člani kolektiva, ki dopolnijo v **avgustu** najdaljšo neprekinjeno delovno dobo v tovarni:

18 let: Dobnik Janez, nastopil službo 25. 8. 1945; Gerjovič Ivan, 30. 8. 1945.

16 let: Gorup inž. Boris, nastopil službo 15. 8. 1947; Karo Anton, 6. 8. 1947; Kovačec Stanko, 1. 8. 1947;

15 let: Težak Zora, nastopila službo 30. 8. 1948; Artenjak Martin, 15. 8. 1948.

14 let: Janžekovič Ernest, nastopil službo 17. 8. 1949; Jus Ivan, 17. 8. 1949; Mele Maks, 15. 8. 1949; Peršuh Jožef, 1. 8. 1949.

12 let: Gojčič Franc, nastopil službo 27. 8. 1951; Muršec Alojz, 1. 8. 1951; Tomanič Anton, 3. 8. 1951; Vnuk Ivan, 2. 8. 1951.

11 let: Belšak Rudolf, nastopil službo 1. 8. 1952; Horvat Alojz, 28. 8. 1952; Kokot Franc, 28. 8. 1952; Novak Janez, 28. 8. 1952; Ozmec Martin, 4. 8. 1952.

Deset let delovne dobe v tovarni avgusta: Braunštajn Jože, nastopil službo 11. 8. 1953; Bogme Stanko, 13. 8. 1953; Frigl Jože, 3. 8. 1953; Herman Ivan, 3. 8. 1953; Hertiš Franc, 13. 8. 1953; Ivančič Ivan, 25. 8. 1953; Jus Viktor, 13. 8. 1953; Jazbec Ciril, 17. 8. 1953; Janžekovič Alojz, 20. 8. 1953; Kuret Jože, 1. 8. 1953; Kozoderc Ivan, 11. 8. 1953; Kmetec Alojz, 12. 8. 1953; Kokol Ivan, 17. 8. 1953; Kozel Franc, 17. 8. 1953; Kozoderc Franc, 22. 8. 1953; Kokol Ivan, 17. 8. 1953; Leskovar Frac, 20. 8. 1953; Leben Franc, 13, 8. 1953; Murko Vinko, 1. 8. 1953; Munda Ludvik, 11. 8. 1953; Malek Ivan, 20. 8. 1953; Nigerl Franc, 10. 8. 1953; Ostrško Ludvik, 13. 8. 1953; Pal Anton, 19. 8. 1953; Petek Franc, 19. 8. 1953; Ratajc Ivan, 1. 8. 1953; Repič Justin, 20. 8. 1953; Slatič Alojz, 1. 8. 1953; Svenšek Viktor, 11. 8. 1953; Svenšek Stanko, 17. 8. 1953; Smiljan Jakob, 20. 8. 1953; Širovnik Jernej, 11. 8. 1953; Štajner Franc, 12. 8. 1953; Vedlin Otmar, 11. 8. 1953; Vrtačnik Janez, 12. 8. 1953; Vinter Mirko, 17. 8. 1953; Vtič Alojz, 17. 8. 1953; Zagoršek Franc, 7. 8. 1953; Žnidarič Stjepan, 11. 8. 1953; Žerak Anton, 11. 8. 1953; Žumer Anton, 11. 8. 1953.

Novo sprejeti julija: Fabjan Oto, elektro-inštalater; Drevenšek Franc, elektr. monter; Ilešič Vladimir, delavec; Majcen Ivan, delavec; Kupčič Anton, delavec; Kokot Jože, delavec; Čagran Alojz, delavec; Purg Peter, delavec; Lozinšek Hinko, delavec; Kmetec Jožef, delavec; Sitar Stanislav, delavec; Rajher inž. Vojteh, inženir metalurgije.

Odšli so julija: Braučič Konrad; Ovca Janez; Benkovič Viktor; Janžekovič Jože; Černezel Ivan, upokojen; Ber Jožef, umrl.

Naš 50-letnik: Bedrač Franc, rojen 13. 8. 1913.

Novi družinski člani: Fajt Ladislav je dobil Mojco; Mernik Anton — Zlatka; Gluhak Štefan — deklico.

Nekaj za šalo . . .

NA DAN IZIDA 1. ŠTEVILKE »ALUMINIJA«
(Po telefonu)

A: »Tovariš komandir, danes bi morali okrepiti stražo?«

B: »Zakaj pa, tovarišica?«

A: »Vsi si tlačijo v žepe »aluminij«. Kaj bo potem ostalo v tovarni?«

In nekaj za res . . .

»ZDAJ JE V REDU . . .«

Bilo je nedavno v soboto. Precej okajen je prišel iz restavracije, vzel pri drevesu naslonjeno kolo in ga zajahal. Ni se peljal daleč. Pri prvem drevesu ob poti je bila postaja . . . S težavo je dvignil kolo, ni pa mu bilo potrebno dvigniti steklenice, ki mu je padla izza predpasnika. Tekočino je popila zemlja. Od steklenice so ostale samo črepinje.

Skupina gostov, ki je sedela pri mizi pred restavracijo, je opozorila, naj pobere črepinje, da si ne bodo otroci porezali nog. Motno je pogledal proti omizju, naslonil kolo na drevo, se vrnil k črepinjam, nekaj zamomljal in krepko brcnil največjo črepinjo, ki je odletela 2 do 3 m dalje v travo. »Zdaj je v redu« je rekel, se vrnil h kolesu in se odpeljal dalje.

Če je bil to edini dogodek s črepinjami v naselju in je nevarnost odstranil vsaj kdo iz restavracije, je za otroke v redu, če pa ni, naj sodbo o črepinjah izrečejo sami otroci.

KINO »SVOBODA« KIDRIČEVO

Program kino predstav od 25. avgusta do 30. septembra 1963.

Avgust:

24.—25. **Poslednja obala,** črno-beli, kinemaskopski, ameriški film.

25.—26. **Nenadoma v preteklem letu,** črno-beli, vistavizionski, ameriški film.

28.—29. **Preiskovalni sodnik,** črno-beli, italijanski film.

31. avg.—1. sept. **Mestece Payton,** barvni, kinemaskopski, ameriški film.

September:

1.—2. **1000 oči dr. Mabusea,** črno-beli, nemški film.

4.—5. **Tov. predsednik centerfor,** črno-beli, jugoslovanski film.

7.—8. **Obračun v Table Rokku,** barvni, kinemaskopski, ameriški film.

8.—9. **Lepotica in cigan,** barvni, kinemaskopski, francosko-madžarski film.

11.—12. **Nebeški odred,** črno-beli, jugoslovanski film.

14.—15. **Vojna in mir, I. in II. del,** barvni, vistavizionski, italijanski film.

15.—16. **To je močnejše od mene,** črno-beli, franc.-nemško-italijanski film.

18.—19. **Zvezda Ria,** črno-beli, nemški film.

21.—22. **Dober dan, žalost,** barvni, kinemaskopski, ameriški film.

22.—23. **Konjeniki,** barvni, ameriški, kinemaskopski film.

25.—26. **Zadnji bodo prvi,** črno-beli, nemški film.

28.—29. **Trapec,** barvni, kinemaskopski, ameriški film.

29.—30. **Nekateri so pritekli,** barvni, kinemaskopski, ameriški film.

„Aluminij" v boju za prvenstvo v SNL

Odbor tovarniškega sindikata je povabil 29. julija 1963 odbor in moštvo NK »Aluminij« na sprejem, ki je bil zvečer v klubski sobi restavracije. Nanj je povabil tudi direktorja tovarne inž. Franja Grünfelda.

Moštvu in odboru NK »Aluminija« Kidričevo je čestital predsednik tovarniškega odbora sindikata Boris Solovjev, da je izpolnilo pogoje za vstop v slovensko consko ligo, sočasno pa je želel moštvu, da bi na tekmah za prvenstvo v ligi doseglo nadaljnje uspehe. Za pozornost in čestitke se je zahvalil sindikatu predsednik odbora NK »Aluminij« Maks Jabločnik. Poudaril je, da bi samo moštvo in odbor težko dosegla take uspehe, če ga ne bi moralno in materialno podpiral kolektiv tovarne skupno z organi upravljanja in upravo. Ob tej priliki se je priporočil za enako nadaljno naklonjenost.

Prva prvenstvena tekma v ligi bo 18. avgusta 1963 v Ljubljani z moštvom NK »Ljubljana«. Moštvo NK »Aluminij« se nanj resno pripravlja, da ne bi bilo presenečeno nad pričakovano resno igro nasprotnika, ki si bo prav gotovo prizadeval obdržati naslov prvaka te lige.

V člankih, ki jih je posvetil »Polet« z dne 11. avgusta 1963 slovenski nogometni ligi pod naslovom »Prihodnjo nedeljo bodo startali nogometaši v vseh ligah«, je članek o »Aluminiju« na 1. mestu. NK »Aluminij« je predpostavljen športni javnosti kot mlado moštvo, ki si bo prizadevalo doseči v ligi mesto, ki ga zasluži na športnem področju.

Obvestilo

Naprošamo vse člane kolektiva, naj takoj javijo kadrovskemu oddelku vsako spremembo bivališča in spremembo v vojaški evidenci (vojaški knjižici). Treba je javljati tudi socialne spremembe, kot npr.: zaposlitev žene, ki do sedaj ni bila zaposlena, prijavljanje novorojenčkov in otrok, ki so sicer zavarovani po roditelju, ki je zaposlen izven našega podjetja, ker vpliva število nezaposlenih oziroma nepreskrbljenih družinskih članov na višino izplačane hranarine v primeru bolezenskega dopusta.

Nadalje naprošamo vse starše, naj predložijo v mesecu septembru potrdila o šolanju za otroke, ki so že, ali bodo v tekočem letu dopolnili 15 let starosti. Ta potrdila so potrebna pri potrjevanju zdravstvenih izkaznic.

Kadrovski oddelek

ZA VARNOST PRI DELU V ELEKTROLIZI

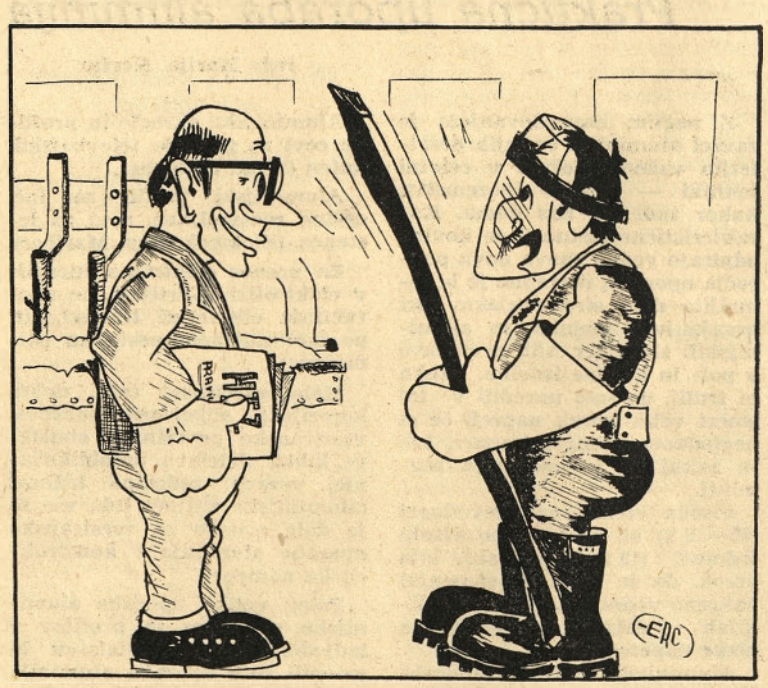

»Kot vidim ste dobro zaščiteni. Vam še kaj manjka?«
»Samo še konj, pa bom kot pravi vitez!«